

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre — 8 K. — f. | Negyedévre — 1 K. 50 f.
 Félévre — 3 " — " | Egyes szám ára 10 fillér.
 Tanítóknak és kézműparosoknak egy évre 4 korona
 Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő:
VARJAS ENDRE.
 Lapfőadósnak
 A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.
 Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
 Nyilttér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

A katolikus sajtót tettel kell pártolni!

Keveset kérünk: annyit, hogy csak egy előfizetőt szerezzon minden olvasónk lapunknak.

A katolikus sajtó nagy ügye legalább ennyit elvárhat minden katolikustól!

A mit kérünk, ezt a keveset mindenki megteheti.

A Heti Szemle előfizetési díja a jövő évtől kezdve egész évre 8 K. Tanítóknak és kézműparosoknak — ha az előfizetési díjat az év elején egyszerre beküldik — 6 korona.

Lobogó tüzek?

Szatmár, 1911. decz. 12.

(+) A Pató Pál irodalmi őse: Sulyosdi Simon mindentől elkésett. A minnek megtevésére már elhatározta magát — elébe vágott és végrehajtotta más.

Rájó és keserű komikum van Kisfaludy e vig elbeszélésében. Könnyeket fakaszt. Megdöbben. Ez volna a magyar ember? De ha ilyen, csakugyan megérdemli azt a pusztuló sorsot, hogy mentéjének prémjével foszladozzék, pusztuljon, semmisüljön meg minden

vagyoná. Ne szerezzon semmit, de még a miye volt is, jusson idegen kézre.

Már sokban megelőzte a magyar katolicizmust is — ezt az örök Sulyosdi Simont — a fürge, idegen faj. Politikai, társadalmi, irodalmi téren a vezető, irányító befolyást kezébe kaparította. Tudományos világunk kiképzett szereplői — ott az élen — nem a magyarság soraiból valók. A kereskedelem, a vállalkozás, az ipar jövedelmes üzletét nem magyarok kötik. A földbirtok legerősebb része vagy vétel, vagy bérlet czimén a zsidóságé. A gondolkodás és a közvélemény irányítása pedig, hogy a napisajtó révén mennyire közökben van, szinte kétségbeesítő.

Sulyosdi Simon azért még álmódozik. Azt hiszi, övé lesz a jövő, ha megteremt egy hatalmas katolikus sajtót.

Jól hiszi!

De megteremteni a sajtóhoz szükséges alapanyagokból a szivárgó fillérekből, — a melyek esztendőnk múltán is alig tesznek ki ötödfél-százezer koronát, — a melyből a segélyezések miatt már csak kétszázezer korona van meg — csak Sulyosdi Simon rózsás ábrándjaiba illő álom.

Ennek az országos katolikus lapnak olvasókat is kell szereznit. Azokat a vidék adja. A vidék, a mely még jobban inficziálva

van a napilapokká fejlődött vidéki ujságirdalomtól, a melynek ellenséges serege nagyobb számu az országos érdekű zsidó és szabadkőműves napilapokénál.

Már csak ez egy okból is sürgős a vidéki katolikus napilapok megteremtése.

Abból a meglobbanó érdeklődésből és nekifutásból mozgalomból — a mely fölvetett gondolatunkat: a Heti Szemlének napilappá fejlesztését fogadta — azt olvastuk ki, hogy ez öt vármegye katolikussága mindenek előtt való, legsürgősebb föladatának az egyházmegyei napilap megvalósítását tartja. Tanítók, papok, faluk népe már adományokat hoztak a kath. sajtó oltárára. A kérdés megvalósításához heteken át sok talpraesett gondolattal szóltak hozzá elismerésre méltó, értékes cikkekben az egyházmegye minden részéről.

És — — már Pázmány emlegette a híres, ősi „magyar szalmaláng”-ot.

Ez pedig azért jut eszünkbe, mert a mi gondolatunkat szóvátette az ungvári Gör. Kath. Szemle s ott még most is lelkesen komoly vezérekkel tárgyalják a gör. kath. napilap megvalósításának módjait, nálunk pedig talán a többi „kialvó tűz” pernyéjébe ful majd ez a föladat is.

Vagy e csönd csak az ujjászülető Iro-

Panasz a követ ajkán.

— MAGYAR BÁLINT. —

Ugy megzavartál, én nagy-uram, Istenem;
 Ugy megzavartál, ki sem mondhatom.
 Kinek a bűnön kívül mása nincsen,
 Hogy én a vétkeket kötöm, oldhatom?

Nem félsz a néptől, nagy-királyi Főnség,
 Kinek parancsot küldesz énvelem?
 Hogy én miattam bosszújokat töltsek:
 Még megfogadnak egyszer, Istenem!

És akkor... óh jaj... ott az utak útján
 Kiket vezessek én, Urám, eléd?
 És akkor... óh jaj... bárha meg se tudnám:
 Hogy él az Isten, van Isten, van ég! —

János tanitvány.

Evangéliumi színjáték négy felvonásban. Irta Erdős Renée. — Eke könyvkiadórsulat Budapest, 1911. Ára 5 korona.

Az Ördög cimboráját, a Jeleneteket magam is komoly dráma-számba vettem. A dráma mindinkább lírikussá válik, mindinkább eltávolodunk Aristoteles-től és mindinkább közeledünk hozzá. Az egy hős, egy cél követelménye már nagyon régen megdőlt, de a minden drámában fel-feltűnő érzelmi kilengések mintha újabb kardalok lennének; az író kezdi belevinni a

maga subjectiv érzését a mások világába, a mások szívébe. „Ezelőtt a drámai hősnek csak egy bizonyos cél, eszmét, kötelességet kellett beváltania. Egy szerelmest nőül vennie, egy ellenséget elűznie, egy birodalmat megalapítania. Valamit akarni és végbevinni: ezek képezték élete célját. Most az élet apró, reális alkotó részei külön öléként jelennek meg és jobban is érdekelnek bennünket, mint a lovagi korok hős csatái, vagy szenvedélyes, erőszakos kalandjai és mesés helyzetei. Mi nem akarunk a világgal megküzdeni. Szeretnénk egy tisztát, bájos, szerény feleséget és elveszünk egy elkényeszeredett nőt. Szeretnénk csendes, nyugodt foglalkozást és kapunk dohos hivatalszobát. Ez a mi tragikumunk.” (Kath. Szemle 1908.)

De ha igaz, hogy a dráma ilyen lírikus fordulatot vett a hóst mozgató eszméket, a darabot alkotó tetteket, cselekvéseket, az életet játszó alakját, egész jellemét illetőleg, akkor a keresztény ember apró, élete és nagy reményei, okai is színre kerülhetnek. Ha az új színpad az életet mutatja, az igaz, valódi életet, akkor nem zárkozhatik el a Krisztus-követők hétköznapi életétől, bűneitől, erényeitől sem. A keresztény embert ugyanazok a motívumok befolyásolják, irányítják, ösztönzik a tette: A cselekvés új költészetében tehát szintén hivatása van. Ő is óhajt tisztát, bájos feleséget, ő is megtalálhatja ideálját, ellenkezőjét és még kevésbé szabad kétségbeesnie. Ölékét az ördögnek eladnia, hiszen őt a dolgok esetleges jobbátehető voltán, a drámai elcsúszás, meggondolatlanságon kívül a magasabb vi-

gaszok, remények is további cselekvésre biztatják. És milyen szép, amikor szegény embert, majdnem letörött férfit látunk, aki talán szó nélkül cselekszik tovább. Mennyivel szebb, amikor ez a férfi megáll és imádkozik, amikor fogadást tesz, amikor megbocsát, lemond; amikor temet, megcsaló, hazug ábrándok világát temeti, hogy a sir fölött ósíráló valóságokat tovább ápolhassa; amikor fölébred, hisz és példájával tanít okosan élni, okosan szeretni.

A János Tanitvány ilyenféle evangéliumi színjáték. Lírikus. Nem kegyeleltetés, ha kimondjuk, hogy valamint a maga arcképét csak Wilde ő festhette meg úgy, ahogy megfestette, a János Tanitvány Magdolnáját is csak Erdős Renée — úgy szeretném azt mondani: Renata — mutathatta be úgy, ahogy bemutatta. Igen, ő is élte a magdalai Mária életét, testi életét, legalább dalaiban, a Kleopatra szövegekben élte. A legerősebb erotikum himnuszai voltak régi dalai. De reá is ráhullt: „tülerős sugara a napnak”, az Úr ölére hajtotta fejét és amikor újra fölemelte, jobb kezében már ott csillogott az Aranyveder. És megkönnyebbült és könnyű lett; akart és tudott megéledni. „Élni, élni a végtelen határtalan életnek, árjain uszni. Oly könnyűnek lenni és oly tisztának, mint a láng és őszecsapni fennen, magasan az emberek fölött, oda jutni, ahol a testiségnek nincsen sulya többé.”

A keresztény gondolkodásban meg-nemesült mindennapi élet, mely a földből táplálkozik, de égi vágyainak lángjával az

PÁSKUJ IMRE ^{HAZAI} IPARCSARNOKÁBAN a karácsonyi vásár megkezdődött.

Jó irással és megfelelő iskolai képzettséggel bíró **gyakornokot keres** az „ADRIA“ biztosító társulat főügynöksége Szatmáron.

Brumer Herman
FÉRFI SZABÓ

Szatmár, Báthory-utca 12. sz.

FÉRFIRUHÁK,

ugyszintén felöltők, liberiák, téli kabátok a legjutányosabb árban készülnek előnyös fizetési feltételek mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Irodai öltönyök 34 koronától feljebb.

Tartós munka! Szolid kiszolgálás!

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló izléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázoló munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Bercsényi-utca 37. szám.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendákat*; mindennemű öltöny készítésnél a fősulyt az *elegáns szabás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem *nagy forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltnék.

Kérem annélfogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni; biztosítom, hogy a legesekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb meglegedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.

7

Teljes uri kelengye 50 koronáért!

- 3 drb kitűnő minőségű fehér ing (piqué mell)
- 3 drb legújabb színes ing (keresztesikos kemény)
- 3 drb elegáns háló ing (színes bordűr)
- 6 drb alsónadrág Ia. köpper
- 6 drb elsőrendű gallér (minden facon)
- 6 pár színes vagy fehér kezelő
- 6 drb finom batiszt zsebkendő
- 1 drb legújabb magánköttő

Ezen kelengye bárki által vételkényszer nélkül megtekinthető, melynek elsőrendű kiviteléért cégem 3 éves jóhírneve szavatol

KARDOS DIVATUDVAR
KAZINCZY-U. 4.

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 — f. Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolvasó szerkesztő:
VÁRJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Feliratok hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
Nyitótér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A katolikus sajtót tettel kell pártolni!

Keveset kérünk: annyit, hogy csak egy előfizetőt szerezzon minden olvasónk lapunknak.

A katolikus sajtó nagy ügye legalább ennyit elvárhat minden katolikustól!

A mit kérünk, ezt a keveset mindenki megteheti.

A Heti Szemle előfizetési díja a jövő évtől kezdve egész évre 8 K. Tanítóknak és kézműiparosoknak — ha az előfizetési díjat az év elején egyszerre beküldik — 6 korona.

Lobogó tüzek?

Szatmár, 1911. decz. 12.

(+) A Pató Pál irodalmi őse: Sulyosdi Simon mindentől elkésett. A minék megtevésére már elhatározta magát — elébe vágott és végrehajtotta más.

Fájó és keserű komikum van Kisfaludy e vig elbeszélésében. Könnyeket fakaszt. Megdöbben. Ez volna a magyar ember? De ha ilyen, csakugyan megérdemli azt a pusztuló sorsot, hogy mentéjének prémjével foszladozzék, pusztuljon, semmisüljön meg minden

magyara. Ne szerezzon semmit, de még a miye volt is, jussón idegen kéze.

Már sokban megelőzte a magyar katolicizmust is — ezt az örök Sulyosdi Simont — a fúrge, idegen faj. Politikai, társadalmi, irodalmi téren a vezető, irányító befolyást kezébe kaparította. Tudományos világunk kikiáltott szereplője — ott az élen — nem a magyarság soráiból való. A kereskedelem, a vállalkozás, az ipar jövedelmes üzleteit nem magyarok kötik. A földbirtok legerősebb része vagy vétel, vagy bérlet czimén, a zsidóságé. A gondolkodás és a közvélemény irányítása pedig, hogy a napisajtó révén mennyire közökben van, szinte kétségbeesítő.

Sulyosdi Simon azért még álmódozik. Azt hiszi, övé lesz a jövő, ha megteremt egy hatalmas katolikus sajtót.

Jól hiszi.

De megteremtteni a sajtóhoz szükséges alapot azokból a szivárgó fillérekből, — a melyek esztendőnk múltán is alig tesznek ki ötödfélszáz ezer koronát, és a melyből a segélyezések miatt már csak kétszáz ezer korona van meg — csak Sulyosdi Simon rózsás ábrándjaiba illő álom.

Ennek az országos katolikus lapnak olvasókat is kell szerezni. Azokat a vidék adja. A vidék, a mely még jobban inficiálva

van a napilapokká fejlődött vidéki ujságitradalomtól, a melynek ellenséges serege nagyobb számu az országos érdekű zsidó és szabadkőműves napilapokénál.

Már csak ez egy okból is sürgős a vidéki katolikus napilapok megteremtése.

Abból a meglóbbanó érdeklődésből és nekifutásból mozgalomból — a mely fölvetett gondolatunkat: a Heti Szemlének napilappá fejlesztését fogadta — azt olvastuk ki, hogy ez öt vármegye katolikusága mindenek előtt való, legsürgősebb föladatának az egyházmegyei napilap megvalósítását tartja. Tanítók, papok, faluk népe már adományokat hoztak a kath. sajtó oltárára. A kérdés megvalósításához heteken át sok talpraesett gondolattal szóltak hozzá elismerésre méltó, értékes cikkekből az egyházmegye minden részéről.

... És — — már Pázmány emlegette a híres, ősi „magyar szalmaláng”-ot.

Ez pedig azért jut eszünkbe, mert a mi gondolatunkat szóvátette az ungvári Gör. Kath. Szemle s ott még most is lelkesen komoly vezércikkek tárgyalják a gör. kath. napilap megvalósításának módozatait, nálunk pedig talán a többi „kialvó tűz” pernyéjébe ful majd ez a föladat is.

Vagy e csönd csak az ujjászülető Iro-

Panasz a követ ajkán.

— MAGYAR BÁLINT. —

Ugy megzavartál, én nagy-uram, Istenem;
Ugy megzavartál, ki sem mondhatom.
Kinek a bűnön kívül mása nincsen,
Hogy én a vétket kötöm, oldhatom?

Nem félsz a néptől, nagy-királyi Főnség,
Kinek parancsol küldesz énvelem?
Hogy én miattam bosszujokat töltsek:
Még megtagadnak egyszer, Istenem!

És akkor... óh jaj... ott az utak utján
Kiket vezessek én, Urám, eléd?
És akkor... óh jaj... bárha meg se tudnám:
Hogy él az Isten, van Isten, van ég! —

János tanítvány.

Evangéliumi színjáték négy felvonásban. Irta Erdős Renée. — Eke könyvkiadóháza Budapest, 1911. Ára 5 korona.

Az Ördög cimboráját, a Jeleneteket magam is komoly dráma-számba vettem. A dráma mindinkább lirikussá válik, mindinkább eltávolodunk Aristotelesztől és mindinkább közeledünk hozzá. Az egy hős, egy cél követelménye már nagyon régen megdőlt, de a minden drámában fel-feltűnő érzelmi kilengések mintha újabb kardalok lennének; az író kezdi belevinni a

maga subjectiv érzését a mások világába, a mások szívébe. „Ezelőtt a drámai hősnek csak egy bizonyos célt, eszmét, kötelességet kellett beváltania. Egy szerelmest nőül vennie, egy ellenséget elűznie, egy bírodalmat megalapítania. Valamit akarni és végbevinni: ezek képezték élete célját. Most az élet apró, reális alkotó részei külön célként jelennek meg és jobban is érdekelnek bennünket, mint a lovagi korok hős csatái, vagy szenvedélyes, erőszakos kalandjai és mesés helyzetei. Mi nem akarunk a világgal megküzdeni. Szeretnénk egy tiszta, bájos, szerény feleséget és elveszünk egy elkényszeredett nőt. Szeretnénk csendes, nyugodt foglalkozást és kapunk dohos hivatalosobát. Ez a mi tragikumunk.” (Kath. Szemle 1908.)

De ha igaz, hogy a dráma ilyen lírikus fordulatot vett a hőst mozgató eszméket, a darabot alkotó tetteket, cselekvéseket, az életet játszó alakját, egész jellemét illetőleg, akkor a keresztény ember apró élete és nagy reményei, okai is színre kerülhetnek. Ha az új színpad az életet mutatja, az igaz, valódi életet, akkor nem zárkozhatik el a Krisztuskövetők hétköznapi életétől, bűneitől, erőnyeitől sem. A keresztény embert ugyanazok a motívumok befolyásolják, irányítják, ösztönzik a tette: A cselekvés új költészetében tehát szintén hivatása van. Ő is óhajt tiszta, bájos feleséget, ő is megtalálhatja ideálját, ellenkezőjét és még kevésbé szabad kétségbeesnie. Olyan az ördögnek eladnia, hiszen őt a dolgok esetleges jobbátehető voltán, a drámai elcsúszás, meggondolatlanságon kívül a magasabb vi-

gaszok, remények is további cselekvésre biztatják. És milyen szép, amikor szegény embert, majdnem letört férfit látunk, aki talán szó nélkül cselekszik tovább. Mennyivel szebb, amikor ez a férfi megáll és imádkozik, amikor fogadást tesz, amikor megbocsát, lemond; amikor temet, megcsaló, hazug ábrándok világát temeti, hogy a sir fölött ésrázó valóságokat tovább ápolhassa; amikor fölébred, hisz és példájával tanít okosan élni, okosan szeretni.

A János Tanítvány ilyenféle evangéliumi színjáték. Lírikus. Nem kegyeletisértés, ha kimondjuk, hogy valamint a maga areképét csak Wilde O. festhette meg úgy, ahogy megfestette, a János Tanítvány Magdolnáját is csak Erdős Renée — úgy szeretném azt mondani: Renata — mutathatta be úgy, ahogy bemutatta. Igen, ő is élte a magdalai Mária életét, testi életét, legalább dalaiban, a Kleopatra szövegekben élte. A legerősebb erotikum himnuszai voltak régi dalai. De reá is ráhullt „tülerős sugara a napnak”, az Ur ölére hajtotta fejét és amikor újra fölemelte, jobb kezében már ott csillogott az Aranyveder. És megkönnyebbült és könnyű lett; akart és tudott megéledni. „Élni, élni a végtelen határtalan életnek, árjain uszni. Oly könnyűnek lenni és oly tisztának, mint a láng és őszecsapni fennen, magasan az emberek fölött, oda jutni, ahol a testiségnek nincsen sulya többé.”

A keresztény gondolkodásban meg-nemesült mindennapi élet, mely a földből táplálkozik, de égi vágyainak lángjával az

Ajándéktárgyakból, a műipar mindennemű remekei, külön baba és játékosztály Ragályinál Szatmár, Deák-tér 8. Telefon 296.

dalmi Kör nagy actióját várja az egyházmegyei sajtóalap összegyűjtésének érdekében?

— Szeretnék ezt hinni.

De az egyházmegyei napilapra is az áll, a mi az országosra.

Előbb olvasókat kell szerezni számára! Élesíteni sokakban a katolikus öntudatot, az összetartozás, az egység érzetét.

A mi egyházmegyei katolikus lapunk terjesztése nélkül ez nem történhetik meg.

Kakasok a szemétdombon. Lehetetlen szó nélkül elmennünk ama zajos felzúdulás mellett, amely a Szmracsányi György parlamenti felszólalása nyomán a pesti városházán támadt. Azon nincs mit eudákozni, hogy felszisszentek a demokraták; hiszen a tyukszemükre léptek. A tapasztalt emberismerő azon sem ütközik meg, hogy a pesti városatyák tárgyilagos bizonyítás és cáfolás helyett köpködtek, a fővárosi gazdálkodás sötét és panamaszagu feltjainak aktaszerű megvilágítása, avagy szagtalanítása helyett a reakció, a klerikalizmus „sötétségét” rántották elő, abba burkolóztak s mint az üzőbe vett tintahal, a sértegetések, gyanúsítások és rágalmak büzös ködével sáncolták körül magukat, hogy ilyenformán tegyék kellemetlenné és lehetetlenné a jóízű embereknél az ő ügyeikkel, a főváros ügyeivel való foglalkozást. Hiszen ezek a demokraták is, a zavar és bűz terjesztésében nekik lelkesen asszisztáló fővárosi sajtó is zsidók. De igen jellemző, hogy milyen tenorban, milyen pókhendiséggel beszélnek a zsidók ott, ahol ők az urak. Milyen fanatikus göggel, türelmetlenséggel és zsa noki terrorizmussal torkolták le a főváros közgyűlésén az ellenzéki hangokat! Régi tapasztalat, hogy a rabszolgából, a szolgálélekből lesz a legdölyfösebb zsarnok, ha hatalomhoz jut. Az a hétrégtörbedt, csuszómászó, mindenkinél kezét-talpát csókoló kazár ime ellenmondást nem tűrő diktátorrá válik, amint a Vázsonyi és demokrata legényeinek polcára kerül. Mély és szomorú bepillantást enged ez a tény a keresztény magyarság jövő sorsába abban a korban, amikor majd nemcsak a főváros közgyűlésén, hanem az ország más fórumain is a zsidók fognak dominálni. Ez a kor pedig, — az utóbbi évtizedek jelenségeiből, főleg a keresztény elemek szét-huzásából és kábult nemtörődéséből következtetve, — nem lehet nagyon messze. Szatmáron mintha már a kapuk előtt volna.

eget csapkodja, ostromolja: ez a János tanítvány tárgya, cselekvése. Ha szinpadra való a Jelenetek, az Ördög cimborája, amiből hasoplóképen hiányzik a hős és cselekményegység; — ha dráma B. Schaw: Orvos, akkor kétszeresen színre való, kétszeresen drámai színjáték Erdős Renée darabja is.

Mert a drámához nem az szükséges, hogy nagy dekoratív hatással lehessen előadni, hanem hogy átolvasva kiérezzük belőle a nagy cselekvések emelő hatását tekintet nélkül arra: előadták-e már a világ valamelyik nagy szinpadán vagy sem?

De mégsem. Az utóbbi kellék mégsem közömbös.

Minden drámának, mielőtt ezt a nevet megérdemelné, le kell játszódnia egy külső diszítésében nagyszerű szinpadon: az élet szinpadán.

És említettem, hogy a János Tanítvány írójának változatos, gyönyörű életszinpadán már régen tul van a bemutatón.

Magyar Bálint.

A „magyar” szabadkőművesség.

Irta: Id. EGAN LAJOS.

Igen érdekes és tanulságos könyv jelent meg e napokban Miklóssy István főgimnáziumi tanár tollából e cím alatt: „A szabadkőművesség önleplezése.” A könyv kapható a Szt. István társulat könyvkereskedésében Budapesten. (169 oldal, ára 2 korona.)

Ezzel az önleplezéssel, melyben a szerző ritkán beszél maga a szabadkőművességről, hanem őket beszélteti és hivatalos írásait és jelentéseiket idézve bebizonyítja, hogy a magyar nemzet testébe idegen mérges anyag szívódott fel, mely sorvasztja a nemzet életét.

Bebizonyítja érdekes könyvében a szerző, hogy a magyarországi szabadkőművesség hazafiatlan, vallás romboló, ennél fogva veszedelmes irányu, mely eddig csak visszahátolt a lovagias magyar nemzetnek, egy valóságos és jóhiszemű népek csöndes béketűrésével.

Bebizonyítja olyan adatokkal, melyeket csürni-csavarni nem lehet, hogy a magyar szabadkőművesek a nemzeti gondolatnak nyílt ellenségei, a vallásról hírlapjukban (Szabadgondolat 4. szám 1911.) már azt merik mondani hogy: „A vallás csak olyan méreg, mint az alkohol. Butit, gyilkol, aljasit.”

Azt hiszem, hogy azzal a könyvvel, mely minden rend és erkölcs ellen működő társas cégnél veszedelmes munkálkodását bizonyító adatokkal feltárja, érdemes, sőt szükséges e helyen bővebben foglalkozni a nemzet közérdekének szempontjából, mert már annyira elmergesedett bajjal van dolgunk, hogy bátran elmondhatjuk: a radikalizmus vad és kíméletlen harci irányja átjárja már közéletünknek minden terét, ahol a szabadkőművesség az ő nemzetbontó, istentagadó, erkölcsrontó örületét igyekszik beoltani.

Szükségét látjuk, hogy e helyen nyíltan állást foglaljunk a szabadkőművesség veszedelmes, destruktív elvei és világfelfogása ellen, azért fogunk Miklóssy könyvével e helyen bővebben foglalkozni, aki tudunkra adja, hogy a szabadkőművességnek három lapja van, a Kelet, a Dél és a Progresszió, de ezek közül a Kelet a hivatalos lap, mely az egész szövetség felelősségét provokálja. A másik kettő kedve szerint tul is lehet a határon. Ezért a szerző főleg a hivatalos Kelet közleményeire támaszkodik, és magával ezzel a hivatalos lapjakkal bizonyítja, hogy ők vakondok munkát végezve a magyaros nyíltságot, a napfény világosságát kerülve, a sötétben dolgozva, haditerveiket hamis cégekkel leplezve, lapjaikat hamis címek alatt terjesztve, titokban bujkálva terjesztik romboló elveiket a keresztény magyar közvélemény megrontására.

Már vándorszónokok is bebarangolják az országot. Jászi Oszkár, Szende Pál és Faber Oszkár Budapesten, Győrön, Nyiregyházaán, kereskedők és gazdák körében szónokolva lintették a konkolyt, ahol a keresztény magyar gazdák körében nem azt mondják, hogy ők a kőműves eszmék vándorszónokai, sem azt, hogy ők a szabadkőművesek ügynökei, hanem hogy ők a magyar gazdaságszolgálatom igaz és önzetlen barátai.

Óvakodni kell és menteni gazdaságunkat a szabadkőművesség efféle vándoradományaitól és annak mételeyező irányításától. Az óvatosság azért is szükséges, mert a n gypáholy hivatalos jelentésében már azzal is eldicsekszik, hogy sikerült már egy szabadkőművesnek a katolikus legényegylethez belopózva előadást tartani.

Ők már rávetették magukat a proletár-

ságra, az egyszerűbb népre és az intelligens középosztályra, melyet a protekció erősen gyakorolt mesterségével csiklandoznak, a nők körében is hódítanak, szóval az egész országot működésük szálaival be akarják hálózni.

Pénzüik elég van, nem szabad tehát lebecsülni azt az ellenséget, mely már sok katonával és sok eszköz fölött rendelkezik, hogy megsemmisíthesse a nemes gonddal gyűjtött ezeréves nemzeti kincset.

Ennek az ellenségnek a programja a rombolás, a jövőre nézve még nincs kialakult programja, majd ha mindent letarolt, akkor fog a zavarosban halászni, akkor fog istentelen világnézetének győzelmes csataterén új programot adni. Tervszerű rombolás ez, jobb életet biztosító terv nélkül.

Sokat és igen érdekes dolgokat kellene még Miklóssy tanulságos könyvéből elmondani, ami bele se férne ezen lapok szűk keretébe. Olvassa azt minden igaz gondolkozású ember maga. — Mégis ha a szerkesztőség megengedi, egyszer-másszor még rátérünk az abban elmondottakra, hadd ismerjék meg olvasóink ezen az uton is azokat, akik a magyar nemzet történelmére a hazugság bélyegét is rá akarják sütni, akik a nemzeti gondolatnak már kérdőív lett hangos, lármás ellenségei.

Szabadkőművesség Máramarosszigeten. A „Dél” című titkos szabadkőműves újság június 30 iki száma „Felvételi munka a Tisza páholyban” címen a következő hirt közli:

„A Tisza páholy június 8-án szép ünnepet ült. Ez alkalommal látta meg először a világosságot négy ujonan felvett testvér. A munka lefolyása igazán szép és impozáns volt. Pap Tibor, főmester-testvér magas szárnyalású beszédet intézett a neophitákhoz, melynek befejezése és a három utazás megtörténte után ünnepélyesen felavatta őket szabadkőműves tanoncokká. Miután a neophiták a világosságot meglátták, dr. Heller Jakab, szónokmester testvér szép és megható beszéd kíséretében adta át nekik a szabadkőműves jelvényeket.

A lefolyásában igazán szép és megható ünnepélyt vakolás követte, melyben főképp az ujonan felvett tesvéreket ünnepelték. A munka örvendetes eseményt jelent nemcsak a Tisza páholyra, hanem az egész szabadkőműves szövetségre nézve, mely az ujonan felvett testvérekkel igen értékes elemeket nyert, amelynek itt Máramarossziget keletén van kiváló fontossága.”

Ugy látszik, hogy még mindig vannak gimplik, amelyek a szabadkőműves lépre ráragadnak.

Die Juden der Gegenwart.

Irta: Dr. ARTHUR RUPPIN. Köln, 1911.

Budapest, 1911. decz. 11.

(N. E. dr.) A kölni Jüdischer Verlag kiadásában új könyv jelent meg a fenti cím alatt, mely a zsidókérdés sok témáját új világlátásba helyezi, amit eddig más világlátásból szemléltünk. Foglalkozik a zsidóság kérdésével az egész világon. Korrigálja azt, mintha 6—7 millió zsidó volna, mert 10—12 millió zsidó van. Ebből hat millió Oroszországban él, a többi a világ többi részén. A szerző maga zionista. Törekvése végső célja annak megvalósítása, hogy a zsidóság Palesztinában nemcsak külön társadalmat, hanem külön államot szervezzen.

Addig míg ez a kor elkövetkezik, a talmadnak azt a tanácsát adja fajtársainak, hogy ha erős vihar jön, hajoljanak meg, mint a nádszál és ha a vihar elmúlik, egyenesedjenek ki.

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávakereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA” keverék czégem különlegessége 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR!!

A jó gyermekek és felnőttek Jézuskája Ragályinál Szatmár, Deák-tér 8.

Arra az érdekes következtetésre jut, hogy a zsidóság csak addig lehet biztos hitében és fenmaradásában, míg a ghetóban marad. Ha a ghetóból kilépett, akkor nem ugyan azonnal, de egy bizonyos idő múltán meg van pecsételve az ő sorsa, t. i. beleolvad a környező nemzetekbe és megszűnik létezni.

Allításának bizonyítására a zsidókat négy kategóriába sorozza:

a) Legalsó fokra helyezi az orthodoxokat. Ezek főként Oroszországban vannak. Ezek a kultura alacsony fokán állnak, de a ghetó szerkezetét és hatását megőrizték. Műveltségük a talmud és a vallásos iratok és e tekintetben annyira excellálnak, hogy a nyugati kulturnépek is onnan kapnak embereket a héber katedrákra. A zsidó fajnak ez a rétege munkás, napszámos, iparos, kereskedő, zálogháztulajdonos, uzsorás. Vallásosság tekintetében az ő szempontjuk szerint kifogástalanok. Vegyes házasság nem fordul elő, vagy alig, kikeresztelkedés sem. Ezer felültre 30—40 születés esik.

b) A második kategória úgy vagyonság, mint műveltség tekintetében fentebb áll. Kezdenek keveredni a kereszténységgel. Ide tartoznak az Angliában, Amerikában élők. Ezek száma három millió. Ezek türelmesek és elnézik a gojok tévedéseit (!). Zsidó iskolába járnak. Szaporodásuk ezer lélek után 25—30.

c) Ebbe a kategóriába teszi az Ausztriában, Németországban és Magyarországon élő zsidók jókora részét, a liberális, jómódu polgári réteget. Keresztény iskolába járnak (neologok). A szaporodás fél akkora, mint az orthodoxoknál. Kikeresztelkedés gyakrabban fordul elő.

d) A negyedik réteg számát egy millióra teszi. Ezek meggazdagodott, egyetemet végzett nagyvárosi zsidók, akik tökéletesen vallástalanok és az első szél könnyen kiszórja őket a zsidó mivoltukból és könnyen felekezethétközletiek lesznek. Szaporodásuk ezer felültre 15—20. Vegyes házasság ezer lélek után 30—50, míg a (c) alattinál 10—30. A kikeresztelkedés ezer lélek után 15—40.

Szerző ezekből a tényekből azt a következtetést vonja le, hogy a zsidók, amint emelkednek és vagyonosodnak, elvesztik azt a szaporaságot is, amelyről nevezetesen. Hogy ez így igaz nálunk is, azt lehet konstatálni, mert míg azok a falusi orthodoxok 8—10 gyermekkel rendelkeznek, feljebb a számuk apad. Németországban a zsidó szaporodás csekélyebb, mint a németeknél.

Arra nézve, hogy a művelt zsidónak el kell vegyülni a kereszténységgel, például a Mendelssohn sorsát hozza fel, ki Henriette Herczel szalont tartott fen Berlinben, amely ragyogott a tehetségektől. A zsidó intelligencia krémje itt volt és eleinte a felső zsidó társadalmat vezette, később keresztényekké lettek. Ezek utódai sincsenek zsidó hiten. Szerző ezt a sorsot mondja ki az emancipált zsidóságra.

Felfogása szerint tehát, ha a zsidók az emancipáció óta vagyoniilag emelkednek és oly állásokat foglalnak el, amelyekről azelőtt nem is álmodtak, ezt nem tekintik igazi zsidó érdekeknek.

Könyvének második részében azzal foglalkozik, hogy mit kell tenni az ellen, hogy ne keresztényesüljenek el?

Vissza akarja állítani a zsidó államot. Azt mondja, hogy teljes lehetetlenség azt

megteremteni addig, míg a zsidóságot földművelő foglalkozásra szoritani nem sikerül, mert államot földművelés nélkül fenntartani nem lehet. Erre 100—150 év óta számos kísérlet történt. Kiemeli, hogy milyen nagyfokú erő lakik a zsidóban és emelkednek mindenfelé. Szerinte Edison is zsidó!

A földművelés után első teendő a héber nyelv tanulása. Végül áttér a zionizmusra és annak jogosultságát vitatja és azt mondja, hogy e nélkül a zsidóság feloldódik az egyes nemzetekben és ha most nagy eredményeket is ér el, de a jövője korántsem lesz oly fényes, mint az elmúlt száz évben, amikor emelkedésről lehetett beszélni és azt mondja, hogy csatlakozzanak ehhez a mozgalomhoz, mert ez a mozgalom igazi önvédelmi harc a zsidók elleni küzdelemmel szemben.

Ebből a vázlatos ismertetésből kitűnik, hogy a jövő helyzetük a zsidóknak korántsem néz ki oly rózsásnak, mint a nagy többség hiszi, amely nem számol azzal, hogy vannak bizonyos nehézségek, amelybe a fejlődés bizonyos fokán bele fognak ütközni.

Ez a mű egyik nyilvánulása az egész megindult mozgalomnak, mely a zsidó kérdés megoldására törekszik.

Nem szabad azonban szem előtt tévesztetni, hogy a mű Németországban a német viszonyok szem előtt tartása mellett íratott, ami egészen más, mint nálunk, ahol a zsidó faj az uralkodó réteg és a keresztények simulnak ehhez a réteghez. Ehhez a réteghez, amely a keresztény hozzásimuló elemet felszínen tartja, mint a piszkot a víz és magához köti az anyagi érdekek kohéziójával.

Ezt a munkát nem kell készpénznek elfogadni, mert szerzője zsidó. Nem lehet tehát most még megállapítani, vajjon nincs-e a szerzőjének valami titkos zsidó, most még burkolt célja. Nem dolgozik-e második intencióra? Az orthodox zsidókkal szemben nem lehet célja, mert azok a talmud járszlagján mindig vezethetők.

A zsidókérdés világpropagandájában áll ma az irodalom és művészet egy része is. Van szindarab, amely a zsidó erkölcsöket dicsőíti. Ebben azt látjuk, hogy ez a faj, mely mindig üldözöttnek hitte magát, ma már elérkezettnek látja az időt arra, hogy a színpadon is megjelenjen és a nyilvánosság előtt verje a mellét, hogy itt vagyok, élek és elég erősnek érzi magát a nádszál a kigyenyenedésre, hogy erkölceit dicsőíthesse.

A zionizmus nem sikerült soha, tehát a mű nem lehet őszinte. Az a téma, hogy a zsidók menjenek vissza a ghetóba és olyan foglalkozási ágakhoz, amihez értettek, ez helyes gondolat. Esdrás és Nehémiás próféták is azt tanítják, hogy a zsidóknak más néppel elegyedni nem szabad. Ez a korlát produkálta a mai zsidóságot. (Ghetó.)

A templom tervezéshez a zsidók sohasem értettek, mert a Salamon templomának építése és tervrajza nem tőlük való. Ellenben az üzlet, a kereskedelem, az uzsora, a koresma, a börze, ócskaruhakereskedés, zugbankárokadás oly foglalkozások, amelyekhez ősi jogon visszatérhetnek.

**Wallon Henrik Fia utódai
Duha Tivadar és Géza fűszer,
csemege, bor és lisztáru üzlete
Szatmár - Németi, Kazinczy-
utca 2. Alapították 1858. évben.**

A zsidó főrabbi az apácákról. A francia zsidó főrabbi a mi apácáink érdekében szólalt fel minap a zsidók újságjában az Unvers Israelite-ben. Konstatálja, hogy a betegápoló apácák kiűzetése azt fogja eredményezni, hogy az efölött érzett undor meg fogja teremteni mindampolgárok egyesülését, akikben még egy csepp jóézés van s hogy az egyszerű és szerény önfeláldozás bármilyen lobogó alatt is, bármily ruhában jelenjen is meg, mindig meg fogja nyerni az embereket. Szinte megható hangon fejezi ki hódolatát a kis nővéreknek,

„akik ama kemény megpróbáltatások enyhítésének szentelik magukat, kik nem riadnak vissza a legvisszatartóbb dolgoktól sem, hogy megkíséreljék azokat az existenciákat ismét megnyerni az életnek, a jó reménységnek, akik minden szerencsétlenség sulya alatt látszanak görnyedni s a kiken mintha minden gonosz és kegyetlen hatalom együttesen akarná dühét kitölteni”. Végül arra szólítja fel az oly nagy és nemes ország kormányát, mint amilyen Franciaország, hogy „ne zavarja termékeny munkálkodásában azt a néhány szt. asszonyt, akik a felebaráti szeretet s az emberi szolidaritást másképp gyakorolják, mint ragyogó szóvirágokkal”.

Ez a főrabbi megszégyeníti az ő magyarországi újságíró és szabadgondolkodó hitsorsosait és a nem hitsorsos szabadkőműves gyűlölködőket. Ezek ugyanis vad dühvel támadják a kath. intézményeket s a betegek szolgálatában elhervadó kedves testvéreket sem kimélik meg. Minap is azt kívánta a Népszava egy hazug hír kapesán, hogy az apácákat csukják be. Nem inkább azokat kellene lecsukni, akik népbolondításból ezrek zsebelnek be és e zsebelés mellett nem tudnak mást, mint az önzetlenül dolgozókat rágalmazni?

+

Orosz Alajos.
1859—1911.

Emlékezetes, kínos esztendő ez az idej. A szatmári egyházmegye papságát erősen pusztítja. Irinyi Tamás után a másik tölgyfa ugyanazon évben. Olyan volt a terítón is, mint Irinyi, egy tölgyfa, melyet derékban tört ketté a vihar. Szenvedésből, haláltusából semmi nyom rajta, mint aki békén, nyugton fogadta a halált Teremtője kezéből. Csak 53 éves volt, azt néztük ki tagbaszakadt alakjából, energiájából, hogy felviszi szüleinek éveiig, akik késő aggságban haltak el.

Orosz Alajos a legjobb munkások egyike volt úgy a tanári széken, mint társadalmunkban. Éles ítéletű, kemény kezű, igazságos tanár volt, akit épen ezért minden tanítványa szeretett és megbecsült. Érezték, hogy abban a biztosságban, melylyel vezette őket, abban az ítéletben, melyet tudásukról, magaviseletükről mondott, őszinte, lelkes szeretet lakik az ifjuság és az előhaladás iránt. A főgimnáziumot alig érthette súlyosabb veszteség, mint épen ennek a pontos, nagy műveltségű, pedáns tanárnak elhunyt.

Társadalmunkban egyszerű, keresetlen modorával, derült kedvével, nagy ismeretsé-

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszket, keresztet, emléktáblákat, sírfeleket, mezei keresztet, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.
Fiók-üzlet: **Szatmár, Attila-u. 4.**

gével, dalaival hódított. Sok éven át ő volt a Kölesey-kör külső életének vezetője, matinéinak rendezője és izlésével, tudásával óriási vállalkozásokba is belement a nemes irányú szórakoztatás érdekében.

Gyöngédsége, szeretete testvérei s ezek gyermekei iránt nem ismert határt és barátságát azok iránt, akik azt megérdemelték, olyan nemes, tiszta és önzetlen volt, hogy szinte zavarba ejtette barátait és legsajátosabb vonását képezte egyéniségének.

Igazi s mély fájdalom az, melyet ennek a kemény energiájú, karakteres férfinak halálán mindnyájan érzünk.

R. Samu barátunk, mikor Hanzulovics Gerő bácsi, ez a mindenkit ismerő, mindenkivel kedveskedő szatmári papbácsi meghalt, evvel gratulált Orosz Lóji barátunknak:

-- Gratulálok, most már te vagy a legnépszerűbb pap Szatmáron.

Nagyon nevetett szegény Lóji az ötleten, de mennyire igaz lett, hogy ő a legnépszerűbb pap köztünk! . . .

A temetése mutatta. Az a sok-sok ember, annyi jóbarát. Az az őszinte fájó megindultság, mely korai sirjába kísérte ezt az erős, komoly, nemesszívű derék tanárt, papot. Legjobbaink egyikét.

Áldott emléket híven őrizzük.

*

Orosz Alajos 1859. június 20-án született Szatmáron; miséppá lett 1881. decz. 31-én. Mint segédlelkész működött Csanádon, Beregszászon, Máramarosszigeten és Ungváron. Kolozsvárt mint tanárjelölt elvégezte az egyetemet s 1887-ben, mint tanár működött előbb Szabadkán, majd Zomborban s 1892. óta Szatmáron.

Temetése szinte az egész város impozáns részvéte mellett és a kir. kath. s ref. főgimn., kath. tanítóképző, kereskedelmi iskola növendékeinek és tanárainak jelenlétében ment végbe vasárnap d. u. 2 órakor. A temetési szerartást a kebelbeli papság s a növendékpapok segédletével a gyásháznál Boromisza Tibor dr. megyés püspök végezte, míg a temetőben Ratkovszky Pál t. kanonok, főigazgató, a ki a sírnál minden szemből könnyet fakasztó, megindult beszéddel bucsuztatta el a megboldogultat.

Haláláról külön gyászjelentést adott ki az egyházmegyei középponti papság, a kir. kath. főgimnázium tanárkara és a család.

A papság gyászjelentése a következő:

„A szatmári középponti papság mélyen megszorodott szívvvel jelenti, hogy nagyra-becsült és szeretett paptársa Orosz Alajos Szatmár-egyházmegyei áldozópap, a kir. kath. főgimnázium tanára, életének 53., áldozópapságának 30., nagyérdemű tanári működésének 25. évében, miután a szentségekben buzgón részesült, rövid betegség után f. hó 8-án hajnali 1 órakor az Urban esendesen elhunyt. A boldogultnak temetése f. hó 10-én délután 2 órakor lesz, lelkének üdvösségéért a szentmisét f. hó 11-én délelőtt 8 órakor mutatjuk be a Mindenhatóknak a székesegyházban. Szatmár-Németi, 1911. deczember 8. Maria, mate. gratiae, mater misericordiae, Filii servum scipe! Requiescat in sancta pace!“

Városi közgyűlés.

Szatmár város törvényhatósága hétfőn, f. hó 11-én tartotta decemberi közgyűlését Csaba Adorján főispán elnökle alatt. A közgyűlés azzal a szokatlan aktussal kezdődött, hogy a főispán boldog újévet kívánt a törvényhatóság tagjainak; mintha olyan békitő simogató tendenciája lett volna ennek az előzékenységnek! Következett a polgármester havi jelentése, melynek két pontja érdemel figyelmet: az adóhivatali épület előnyös vállalatba adása s a zeneiskolának városi kezelésbe vétele. A jelentést tudomásul vette a közgyűlés.

Dr. Weisz Sándor terjesztett elő ezután három interpellációt. Az elsőben a Szatmár-erdődi h. é. vasutnak azt a szabálytalanságát tette szóvá, hogy a városon keresztül futó vonalain nem alkalmazza a füst korlátozására szerződésileg vállalt füstemésztőt és szikrafogót. A polgármester a szerződéses kötelezettségek

szigorú végrehajtását ígérte. A második interpelláció tárgya az a visszás helyzet volt, amelybe a szűgyügyi bizottság Kőrösmezei Antal lemondása miatt jutott. A szabályrendelet szerint ugyanis a városi főjegyző hivatalból elnöke a szűgyügyi bizottságnak. A kérdést a polgármester javaslatára úgy oldotta meg a közgyűlés, hogy a szabályrendelet módosításáig Kőrösmezei maradjon meg a szűgyügyi bizottság elnökének. A harmadik interpelláció a különféle bizottságok megalakítása ellen irányul. Miután a bizottságokat a közgyűlés választja, a polgármester egyszerűen elhárított magáról minden felelősséget.

A közgyűlés főtárgyát képező jövő évi költségvetést, mivel technikai okokból ezideig nem volt kinyomtatható, a dec. 21-iki rendkívüli közgyűlésre tűzték ki.

Az evangélikus egyháznak megszavazott évi 1200 korona segélyt a belügyminiszter jóváhagyta. A szatmárhegyi végrehajtói állásra Dobray Kálmánt választották meg.

Novák Lajos városi főszámvevőt 40 évi szolgálat után nyugdíjazta a közgyűlés. A különböző bizottságok tagjait újra megválasztották, részben a szükséges kiegészítéseket megtették. A közigazgatási bizottság tagjai lettek: dr. Farkas Antal, Jeney György, dr. Kelemen Samu, dr. Keresztszeghy Lajos, Pethő György és dr. Tanódy Márton.

Még Oláh Miklós utbiztos és Hegyi Kázmér erdővéd özvegyeinek nyugdíját állapították meg s ezután véget ért a közgyűlés.

EGY IRÓ NAPLÓJA

Írja: Harsányi Kálmán.

november 12.

Gödöllőre voltunk hivatalosak. Nem mehetünk mind a ketten, csak én magam; de még ez sem csappantotta meg a kedvemet annyira, mint máskor, oly szívesen megyek oda, az én csupa-lélek művészeim közé.

Nagy Sándor volt az első, a kivel érintkezést kerestem közülök, tavaly szeptemberben. Csodálatos rajzait, fantasztikus vonal-poémáit már régen szerettem. A téli kiállítás grafikai terme is első sorban ő miatta vonzott mindig. Elragadó rajzainak tömör, mély, költői szövege, mely azonban szavakra mégis lefordíthatatlan. Az utóbbi években, a mikor lassan-lassan szakítani kezdtem azzal a teljesen elvonult életmóddal, a melynek nagy előnyei mellett oly nagy hátrányai is vannak: — sokszor vágytam a megismerésére. Ugy éreztem, hogy bármily messzire térjünk is el egymástól a kifejezésben: — kell kettőnkben valami kevés közösnek is lennie. Valami igen kevésnek, de igen értékesnek. Tavaly, — visszaemlékezve egy öt-hat esztendővel ezelőtt kiállított tusrajzára: néhány sornyi levél kíséretében elküldtem neki a valamiképp arra a vonal-költeményre emlékeztető tárgyú „Homo és Homunkulusz“ című kis (mindenekről félreértett, tehát ügyetlenül megírt) dialógusomat, meg „Páter Benedek“-et, legújabb könyvem. Kedves, szíves hangú, egyenes, magyar lélekre valló levél volt rá a válasz. Ujság voltam neki, nem ismert. „Bizonyos koron túl elveszti az ember szellemi mágnespatkójának a vonzó erejét. Annyi apró szeget szedet föl vele az ember csupa mulatságból, hogy utóbb elveszti az erejét súlyosabb dolgok iránt, s aztán e miatt csak úgy elsiklik neven és címeken, a melyeket pedig a szem fölkinált az agynak.“ De az ismeretséget — látatlanban — már megkötöttük. „Ha az én sercegő lúdtollam vonalsínei eltaláltak Önhöz, milyen jó volt, mert lám, most ezeken a síneken könnyű szerrel jutottak hozzánk írásai.“ Levele végén pedig kedves meghívó sorok.

Jól esett ez a szíves hang, melylyel vajmi ritkán kényeztettek azok, a kiket — nagy elvéve, s mindig hosszú haborás után — me-

részkedtem ismeretlenül fölkeresni. El is határoztam, hogy meglátogatom.

Egy kedves véletlen tette első találkozásunkat még érdekesebbé. Éppen azokban a napokban került hozzánk — München felé útutazóban — Polányi Géza, sógorom, a ki diplomás ügyvéd korában, bő jövedelmet hajtó, de undorral firkált ügyiratai között ébredt arra, hogy többet ér gyermekkori álma, mint ez a nagy bőség és jólét, s nem az a célja életének, hogy ebben daskáljon, hanem hogy amazzal valóítsa meg. Így lett jómódú, de mindig fanyar kedvű ügyvédből — sovány erszényű, de mindig vidám Kunstmalers-Akademiker. Most már három esztendeje az és iszonyodva gondol vissza egyszerű kis műtermében perzsaszőnyeges ügyvédi irodájára. Ott Münchenben ismerkedett meg Sidló Ferencsel, a szobrászsal, a ki már előbb egész lelkével a gödöllői festőkhöz csatlakozott. Minden esetre meg kellett látogatnia, s noszogatótt, hogy menjek vele én is, ő bizonyos benne, hogy első látásra rokonszenvezni fogunk. Némi húzódozás után ráállottam. Nehezen szánom rá magamat minden új ismeretségekötésre. A csömöri úti kerámiai intézetben kerestük föl, a hová naponkint bejárt akkoriban, kis kétaraszos figurákkal kísérletezni. Mezőkövesdi matyók voltak ezek a kis figurák. Jól esett rájuk ismernem, hiszen közöttük születtem, matyó emlőt szittam, matyó szavakra gúgyogtem vissza először.

Igaza volt Gézának; már első látásra igen „nekem való“ embernek találtam Sidló Ferit. Harmónikus, derült látású és mégis komoly művészlelke kiül az arczára, sugárzik a tekintetéből, átérzik a szavain s megkövül alkotásiban. Azzal fogadott, hogy Nagy Sándor már sokat beszélt neki rólam, vár és megígérte neki, hogy megismertet majd bennünket egymással. A délutánt nála, az estét nálunk töltöttük, s meg kellett ígérnem, hogy másnap kimegyek Gödöllőre. Annak örült a legjobban, mekkorát fog nézni Nagy Sándor, ha ő visz el hozzá, s ő ismerteti meg azzal, a kit neki általa kellett volna megismernie.

Másnap ki is mentünk Gödöllőre, Gézával. Először Sidló Ferihez. Műtermében láttam, mennyire vonzza a monumentális. A monumentálisra való törekvést két okból is megbecsülöm mindenkiben. Először azért, mert magam is felé hajlom, másodsor azért, mert a ma már pepecseléssé lett művészet holnapjának tartom. Hitem, hogy a következő évtizedekben az emberi kultúra minden megnyilatkozásában monumentális alkotások fognak teremni. Ott, a műtermében győződtem meg róla, hogy azok a kis matyó figurák csupán sokoldalúságát bizonyítják, de nem a lelke legmélyéből fakadó művészi törekvéseit fejezik ki. Ennek minden kifejezése monumentális arányokat ölt nála. Mindenekfölött egy óriásnak tervezett csoport, mely — anyagi eszközök híján — még csak vázlatban van meg. Főalakja maga az Isten. Az apanya Isten; roppant férfi-arányokkal, de hatalmasan duzzadó női emlékekkel. Én ezt a munkát érzem élete főművének. Figyelemmel is fogom kísérni fejlődésének minden mozzanatában, de hogy márványból kifaragottan meglátom-e valaha: — azt már nem tudom.

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló izléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázoló munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Beresényi-utca 37. szám

HIREK

Száz esztendő.

— 1812. december 12. —

Ha a kegyelet már már nem is, legalább az üzleti szellem, — a melynek jegyében dolgozik színházunk — kellett volna, hogy megemlékezzék születésének századik fordulóján a színműirodalom egyik neves alakjáról: Gaál Józsefről.

Megérdemli e friss ötletekkel dolgozó írója a reform-korszaknak, hogy emlékének áldozzunk. Nem azok közül való, a kik az idő futásával megfakulnak és nevüket csak az irodalomtörténet buvárai emlegetik.

Az „Ölmosbotok“ satirikusa, az Alföld esodás világának első fölfedezője, a betyárvirtusok színes novellistája, a jóízű „Szerelem és champagne“ és „A király Ludason“ megkacagató vigjátékírója talán a feledésé volna, de a „Peleskei nótárius“ szinte örökéletűvé teszi nevét.

Ezzel az üde, mint magyar-bohózzattal, a melyben ott vannak a későbbi magyar népszínmű mindig élő elemei, Gaál József nemcsak az idegen szellemet szorította le a német bohózatoktól ellepelt magyar színpadról és adott mintát a későbbi színműíróknak: de ébresztő, tette hívó nemzeti missiót is teljesített. Heroldja volt a magyar kultúrának.

Gvadányi „Peleskei nótáriusa“ a temporis laudator acti conservativ magyarja, de a bohózat nótáriusa az elmaradottságot gunyolja, és riadó harsonaként kiáltoz belőle a haladni akaró Magyarság életerős tettvégya. Ilyen postolra ma is szükség van.

A töről metszett magyar érzés missionáriusáról emlékezzünk meg halásan születésének centenarián! —

Személyi változások. A szlatinai lelkésszé kinevezett Boschetti Andor helyébe Pintér József nevezetett ki máramarosszigeti segédlelkésznek. Almásy Péter segédlelkész Felsőbányáról Nagybooskóra, Láng Pál pedig Felsőbányára helyeztetett át. — Itt említjük meg, hogy Boschetti Andort a beteg Müller Károly főesperes helyett Kaufmann Gyula esp. ker. jegyző fogja új plebániájába beiktatni.

Adományok. A püspök ur a nagykárolyi Szent László konviktusnak 1000 koronát adományozott. Ezenkívül 250 koronát küldött az „Alföldi Gazdasági Egyesület“-nek abból az alkalomból, hogy nevezett egyesület a püspök urat örökös tiszteletbeli elnökévé választotta. — Szabó Norbert ez. püspök, káptalani nagypépost 2000 koronát adományozott a beteg nyugalmazott papok segélyezésére. A nagyprépostnak ezen célra tett eddigi adományai a jelen összeggel együtt 12000 koronát tesznek ki.

Népszövetségi ügyvédek egyházmegyénkben. A Kath. Népszövetség tagjainak ingyen tanácsot is ad jogügyleteikben nemcsak középponti jogvédő irodája, de a vidéki népszövetségi ügyvédek útján is. Egyházmegyénkben a következők a népszövetségi ügyvédek: Beregszászon: Kabácsy Viktor dr., Ilinczky Sándor; Erdődön: Láng Gusztáv dr. Huszton: Brasesajkó Gy. dr.; Máramarosszigeten: Valkovszky Elek; Munkácsen: Havel Béla dr., Eckmann János dr.; Nagykárolyban: Góznér Elek dr., Selegián László dr., N. Szabó Albert dr.; Szatmáron: Sereghy Béla dr. és Ungváron: Lukács Géza dr., Novák Béla dr., Popovics Miklós.

Szatmár megye a múlt hónapban. Pénteken tartotta meg rendes havi ülését Szatmárvármegye közigazgatási bizottsága. Az ülésen az alispán jelentésében közölte, hogy a belügyminiszter a vármegyei ingatlanforgalmi pótilleték szedéséről alkotott szabályrendeletet nem hagyja jóvá; megsemmisítette továbbá azt a határozatot, amellyel a törvényhatóság tavaszi közgyűlése a közúti alap terhére a Laposvölgyi vasút építéséhez 100,000 K segélyt szavazott meg. Fegyelmi ügyekben jelentette az alispán, hogy Képesy László esengeri főszolgabíró ellen, a katonai ügyek kezelője munkájának hiányos ellen-

őrzése miatt elrendelt fegyelmi vizsgálatot befejezte és öt dorgálásra ítélte. November havában utlevelet kért 208 egyén, visszavándoroltak 44-en — A tisztifőorvos jelentése szerint, a járványok nagyrésztben megszűntek így a nagykárolyi vörheny és difteritisz és a nagybányai skarlátjárvány is. Az érendrédi körorvosi állás betöltetett, ugyancsak az ujonnan rendszeresített aranyosmegyesi körorvosi állás is.

Adomány. Marosán Lászlóné az Egyhm. Oltáregyesületnek decemberi kiállítására — az egyházmegye szegény templomai közt való kiosztásul — egy értékes kelyhet paténával. 2 aranyozott gyertyatartót, 1 díszes füstölt tömjéntartóval ajándékozott. Ugyancsak célra még Jékei Károlyné 1 selyem velumot és egy szegény cselédleány 2 china ezüst gyertyatartót adományozott az oltáregyesületnek.

A főszámvevő nyugalomban. Negyven esztendei, tiszteletreméltó hivatali működése után Novák Lajos városi főszámvevő a jelen év végével nyugalomba vonul. A derék, kiváló buzgósságu tisztviselőnek a hétfői közgyűlés nyugalomba vonulásakor jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Vasárnapi munkaszünet. A kereskedelemügyi miniszter decz. 24-én a vasárnapi munkaszünetet d. u. 5 óráig fölfüggesztette.

Kölcsey-kör matinéja. A Kölcsey-kör folyó hó 17-én délelőtt 11 órakor tartja a városháza tanástermében idej első matinéját. Szerepelnek: Dr. Barna Jánosné Gazdag Lajos és Hermann László.

Jézus-társaságának névtára. Jézus-társasága magyar rendtartományának most jelent meg a névtára az 1911—12. évre. A rendtartomány élén áll P. Bús Jakab tartományfő. A tartományfő társa P. Jost Péter, ki egyúttal a négytagú kormánytanácsnak is tagja. A kollégiumok rektorai: Budapesten P. Tomesányi Lajos, Kalocsán P. Riegl Sándor, Nagyszombatban P. Riesz Ferencz, Pozsonyban P. Schaefer Jakab. Utóbbi három egyben rendtartományi tanácsos is. A rendházak főnökei: Nagykapornakon P. Speiser Ferencz, Szatmár-Németiben P. Alaker István. A rendi növendékpapok filozófiai és theologiai tanulmányaikat Innsbruckban végzik. Az ujonczház Nagyszombatban van. Ujonczmester P. Raile Ede. A magyar rendtartomány tagjainak jelenlegi létszáma: 79 atya, 51 növendékpap és 69 szerzetes testvér. A magyar jezsuiták közül külföldön működnek vagy külföldön végzik tanulmányaikat 41-en; közülök 16 páter és 53 növendékpap, 2 szerzetes testvér pedig a Zambézi-missióban működik.

Művészi oklevél. Váry Olga, a ki zenetanulmányait a helybeli zárdában végezte, a budapesti Somogyi M.-féle zeneconservatoriumban a czimbalom-tanszak legfelső kiművelését elvégezvén, decz. 5-én a czimbalomjátékból művész-oklevelet nyert. Váry Olga már második növendék, a ki a helybeli zárdában nyert zenetanítás után tanárnői oklevelet nyert.

Előadás a fiatalok védelméről. F. hó 16 án, szombaton d. u. 6 órakor a kir. törvényszék I. emeletén levő 2. számú tárgyalóteremben Kazinczy Gábor ny. táblabíró és Csiky Lajos, a Ferencz József rend lovagja előadásokat tartanak a patronage ról, a züllesnek induló gyermekek és fiatalok gyámolító gondozás alá vételéről. Az előadásra minden érdeklődőt meghívunk és szívesen látunk.

Tagfölvétel a Mária-congregatióban. Deczember 8-án Szeplőtelen fogantatás ünnepén tartott tagavatást a Kálvárián ugy az Iparos mint az Ifjusági Kongregáció. Gyönyörűség volt nézni ugy az érett, mint az ifju leventéknek csoportját és megható, lélekemelő volt hallani ajkukról az őszinte fogadalmat, hogy Szűz Máriaanak hü fiai maradnak örökké. Az előbbiekk Kongregációjában Fásztusz Elek nyug. főgimn. tanár, az ifjuságiban Benkő József apátkanonok végezte a tagavatást. A magasztos gondolatú szent beszédek buzdítóan hatottak és mély nyomokat hagytak a hallgatóság lelkében. Az Ifjusági Kongregáció tagavatása d. u. 4

órákor volt a helybeli papság, tanári, tanítói kar, kispapok, nagyszámu hívő közönség és a templomot zsufolásig megtöltő ifjuság jelenlétében és részvételével. A tagavatást végző apátkanonok 14 középiskolai tanuló vett fel új tagokul a congregatióba.

Szatmár-e. m. pap kitüntetése a római Gregoriana egyetemen. A XIII. Gergely által megalapított „Universitas Gregoriana“ nevű pápai egyetemen folyó évi december hó 1-én volt a jutalom kiosztás, amelyet Billiot S. J. bibornok elnöklete alatt a S. Ignazio templomban tartottak meg. Ez alkalommal az egyetem jogi fakultásának első díját (egy arany érmet) Scheffler János egyházmegyénk miséspapja nyerte el, aki 1910-ben a budapesti egyetem theologiai fakultásán végezte be hittudományi tanulmányait és a magyar kormánytól az 1910—11-ik tanévre 2000 korona tanulmányi ösztöndíjat élvezett, hogy kánonjogi tanulmányait Rómában tökéletesíthesse. A folyó tanévre már Boromisza Tibor megyés püspök bőkezűsége tette lehetővé római tanulmányának folytatását. Az arany érem annak jutalma, hogy nevezett az összes vizsgázók között egyedül tette le summa cum laude a kánonjogi szigorlatot. Ennek további folyamánya lesz, hogy Scheffler János 1912. júniusában nyilvánosan fog doktorátust tenni a szokásos római ünnepségekkel (disputáció stb.) kapcsolatban.

Állami tisztviselők tiltakozó gyűlése. Szatmár-Németi állami alkalmazottai, a vidéki alkalmazottak bevonásával f. hó 8-án a városháza tanástermében gyűlést tartottak, a melyen az elnöklő Füzessy Árpád kir. tszéki bíró indítványára a gyűlés kimondta, hogy kéri az országgyűlést: utasssa a kormányt 1911. évi január hó 1-től visszamenőleg 30 százalékos drágasági pótlék kiutalványozására. Sz mivel a drágaság a vidéken állomásozó tisztviselőket a budapestiekkel egyenlő mértékben sújtja, a segélyezéseknek a vidékiekre való kiterjesztésére.

Detektívek a csendőrségnél. A belügyminiszterium a csendőrség egyes őrséit és szakaszait detektívekkel akarja megerősíteni, akik civilruhában fogják a nyomozást végezni. A polgári ruhás detektívrendszert először a debreczeni csendőrkerületnél próbálják ki s ha beválik az intézmény, a miniszterium az egész ország területén rendszeríti a csendőrdetektív szolgálatot.

Halálozások. Göbl János életének 23-ik évében, hosszas türelmes szenvedés után Szatmáron meghalt. — Dominus Miklós, Dominus Simon ékszerész fia, a kereskedelmi iskola középső osztályának 16 éves tanulója vörhenyben elhunyt.

Vármegyei közgyűlés. Szatmárvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 21-én Nagykárolyban, a vármegyei háza tanástermében rendkívüli közgyűlést tart.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában megirtuk, hogy Hehelein Károly praelatus kanonok az ungvári szegényegyház javára, 200 K-t, adott. E szám elnézés következtében került így be a lapba, mert az adományozott összeg 2000 K.

Uj ügyvéd. Dr. Bartha József a kolozsvári egyetemen sub auspiciis fölvatott doktor az ügyvédi vizsgát a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt sikerrel letette.

Tuberkulózis. A magyar birodalomban f. év április havában gümőkórban elhalt 8355 egyén; e számban Szatmár 150, Beregvármegye 89, Ung 65, Ugoesa 45 és Máramarosvármegye 136 halálessel szerepel.

A zsidó szennyirodalom. Az erkölcsi züllés megdöbbentő jeleit mutatják az elterjedt szabadkőműves ujságok. Fölháborító a rendszeres támadás, a mely a hitünk és a keresztény erkölcs ellen napról-napra hasábjakon folyik. Különös kéjjel választják ki a minden tisztességes és egészséges izlésű embert legjobban felháborító és legnagyobb undorodást kiváltó „irodalmi remekműveket“, hogy azt feltárlva, olvasóik „művelődjenek“. És vannak, kiknek ez az irodalom az igazi kulturirodalom. És ma már büntetlenül gázolhatnak legszentebb eszményeinkben. Ime: a budapesti esküdtbírótság felmentette Abádi Imrét, a ki a Népszava májusi számában

egy ilyen „irodalmi remekét“ helyezte el. A Népszava egész kulturája bent van a költeményben, midőn a szerző azt mondja Krisztusnak Magdolnáról szólva: „Feszültél volna inkább öreá: A hókeblére, meztelen hasára: Hol sem tövis sem dárda nem sebez. — Ölelted és csókoltad volna csak!“ A legvadabb és lihegőbb állatiasság van e sorokban és a legvakmerőbb istenkáromlás. A budapesti esküd-bíróság azonban felmentette a fordítót. Keresztény családapák, családanyák, most ti ítéljétek.

Nyolczadik üstökös 1911-ben. Különös nagy változások történhetnek a végtelenség roppant birodalmában. Tavaly is több üstökös jelent meg az égen, s most Ógyallán ismét egy üstökös fedezték fel. Ez a jelen évben már a nyolczadik. Az új üstökös a Szűz csillag alfája fölött haladt el. Fénye tizenkettedrangu csillagával egyenlő s így csak kitünő messzelátón át volt észlelhető.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját Bercesényi-utoza 33. szám alá helyezte át. Telefon szám 189.

HARSÁNYI KÁLMAN új könyve „Napi témák, örök problémák“

még csak pár, a szerzőtől aláírt példányban kapható a Pázmánysajtóban Szatmáron.

A díszesen kiállított kötet ára 5 K.

Templom és papilak szentelés Vetésen. November 26-án szentelte fel Ciceronescu nagyváradi gör. kath. kanonok, a vetési díszes új templomot s papi lakot. A vetési lelkész, Ardelánt illeti a dicsőség a templom és parochia építéséért, a ki évek óta fáradozott azon, hogy a düledező, alacsony templom helyett egy valódi Isten templomát építsen. A szent szertartást és a szent misét Ciceronescu kanonok végezte a környékbeli lelkészek segédlete mellett. A szent misén két szent beszéd hangzott el magyar nyelven. A szent beszédet Ciceronescu kanonok és Marosán kismajtényi lelkész tartották. Emelte a lélekemelő ünnepeket a nagyszámmal vallás-különbség nélkül megjelent intelligencia és a közel falvakból idezarándokolt hívők száma. — Jelen voltak: Szuhányi Ferenc orsz. képviselő, Szent-Iványi Tibor cs. és kir. kamarás feleségével, Szarka Károly ref. lelkész, az áll. el. isk. tan-testülete igazgatójával, a községi képviselő-testület Nagy Jenő bíróval, Márkuss nagy-madarási esp. lelkész családjával s több szomszéd lelkész családjával. Táviratban üdvözölték a lelkészt Németh Elemér földbirt., dr. Képegy csengeri főszolgabíró s többen. — A szent aktus végezte után az intelligencia a lelkészlakba vonult, hol a vendégeket terített asztal fogadta.

Ismeretterjesztő felolvasások. A nagy költségen teljesen újjáalakított és a törvény követelményeinek mindenben megfelelően felszerelt, berendezett csapi róm. kath. iskolában a tél folyamán *Török M. Lajos plébános, id. Török Lajos nyug. m. á. v. főellenőr és Szabó István tanító közreműködésével ismeretterjesztő felolvasások tartatnak a vallás erkölcsös nevelés, szociológia, földrajz, történelem, magyar irodalom, alkotmánytan, gazdaságtan és tűzrendészet köréből. Az első felolvasó-est november 19-én, szent Erzsébet ünnepén volt és tartatnak a felolvasó esték előre megállapított rendben március hó közepéig. Öröndetes jelenség, hogy a vasárnapi felolvasó-estéket a község vasutas, iparos és gazda közönsége nagy érdeklődéssel, szép számban látogatja.*

Munkás-kitüntetés. A földmívelési miniszter Orosz Ferenc tiszaujlaki gazdasági munkást elismerő oklevéllel és 50 K pénztudalommal kitüntette.

Ingyenes népkönyvtár. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa a csapi autonóm kath. kör számára 1000 koronát érő

ingyenes népkönyvtárt ajándékozott értékes könyvtár-szekerénnyel, hogy a nagyforgalmu géoponton kulturmissziót létesítsen. A „kath. kör“ vezetősége készséges örömmel áll a nemes cél szolgálataiba és már a jövő év elejétől szívesen bocsátja rendelkezésére szép könyvtárát a község közönségének.

Kinevezés. Csaba Adorján főispán Varga István okl. jegyzőt a csomaközi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetőhelyettesé kinevezte.

Fizetéseképtelenség. Fried Jenő nagy-károlyi bőrkereskedő fizetéseképtelen.

Kongregációi tagavatás Ungváron.

A püspöki kápolnában vasárnap Firczak Gyula megyés püspök, az ungvári g. kath. leánynevelő-intézetben fennálló Mária-kongregáció 24 új tagját avatta föl. A szertartás elvégzése után a főpásztor az ujonnan felavatott kongreganistákhoz magas szárnyalású buzditó beszédet intézett, a melylyel az ünnepegy véget ért. — E hó 8-án avatták fel az ungvári kir. kath. főgimnázium új kongreganistáit is a plébánia-templomban.

Halálozások. Nádpatoki László a munkési püspökség jószágigazgatója, 74 éves korában Miskolcon meghalt. — Kerekes Sándor nagybányai főgimn. tanár édes anyja Kerekes Lajosné Fehér Róza 66 éves korában elhunyt Nagybanán. — bánhegyesi Kulin János betétszerkesztő kir. törvényszéki bíró élete 57-ik évében, rövid szenvedés után az Urban elhunyt Ungváron. — Özv. Bodnár Antalné sz. Kopasz Julia hosszas szenvedés után meghalt Munkácsra. — özv. Csighy szül. Csach Emma hosszú és kínos szenvedések után Isten akaratján megnyugodva, életének 56-ik évében Máramaroszigeten elhunyt.

Község-háza-felavatás Csapon. Csap községe 45 ezer korona költséggel emeletes község-házát építtetett, melynek felavatását e hó 19-én d. e. tartják meg.

Tisztújítás Nagyszöllősen. Nagyszöllős községe f. hó 6-án tartotta meg tisztújító közgyűlését, melynek eredményeként bírónak egyhangulag Ladányi Károly, II. bírónak Mádi Mihály, pénztárnoknak Salamon N., irnoknak Szoták István lett megválasztva 3 évre.

Új gazdakör. Dobóruszkan Rochlitz Nándor erdőtanácsos megalakította a gazdakört 48 taggal, melynek elnöke Pásztor Ferenc plébános, alelnöke Szentimrey Mihály körjegyző, jegyzője pedig Somogyi Endre kántortanító lettek. A gazdakör alapszabályait jóváhagyás végett a felsőbb hatóságokhoz felterjesztették. A gazdakör megalakulása Somogyi Endre kántortanító érdeme.

Eljegyzés. Légrády Terray Lajos néhai Izsépfalvi Lavotta Albert és neje szül. Bolváry-Zahn Margitnak Georgette leányát eljegyezte Munkácsra.

Vizvezeték Munkácsra. A vízvezeték előmunkálatai czéljából vízvezeteki próbakutakat létesít Munkács város. A kut elkészítésére e hó 15-ig lehet pályázni.

Hivatalos rész.

Pályázati hirdetés.

A sárosoroszi róm. kath. kántor-tanító állásra pályázat hirdetik.

Jövedelme: I. Kézpénzben 191 kor. 54 f., II. Termények pénzértékben: 162 kor., III. Földek haszonélvezete (16 kat. hold 740 ööl területű szántóföld és rét 2 fordulóban) 46 kor. 46 f., IV. Allamsegély 600 kor. Összesen 1000 korona.

Két szoba, konyha és kamarából álló természetbeni lakás és két vékás területű kert. Pályázati kérvények f. hó 17-ig a róm. kath. plébániai hivatalhoz küldendők Sárosorosziba (u. p. Tiszaujlak, Beregm.) A választás 17-én d. u. 3 órakor lesz.

Megjegyzések gr. Tisza István beszédére.

Az állam pénztárát különböző oldalról ostromolják a fizetésjavítást követelő állami alkalmazottak. Tisztviselők és bírák, tanárok és tanítók ép oly hangosan, amily jogosan kérik helyzetük javítását. Unos-untalan lehet hallani az állami tisztviselők panaszát, hogy a kormány nem részesíti valamennyiüket drágasági pótlékban.

Lelkiismeretes, munkás és ambiciózus hivatalnok sem a munkáját, sem a pontosságát, sem a szorgalmát nem méri ahhoz a fizetéshez avagy bérhez, amit kap s még kevésbé teszi függővé becsületességét a kapott javadalmazástól.

Nemcsak a hivataloknak, üzleteknek és műhelyeknek, hanem az egész társadalomnak és államnak fennállása az emberek becsületességére van alapítva. Tehát a szolgálati hűség és becsületesség kötelezettség alól sem ment föl sem tisztviselőt, sem munkást az, hogy esetleg rosszul van fizetve. Sőt konstatálni lehet, hogy általában véve a legszegényebb emberek között találni a legbecsületesebbeket s az könnyebben megszédül a jó módtól, a pénztől, aki már ebből többet látott. De az is bizonyos, hogy nem tisztességes dolog, ha akár az állam, vagy bármiféle hatóság, akár pedig társulat, pénzügyintézet vagy magánvállalat az alkalmazottai becsületességét és szorgalmát kiuzsorazza és rosszul fizeti őket.

Valóban érthetetlenek tehát egy okos, kiváló államférfiúnak, mint Tisza grófnak olyan kijelentései, aminőket ő a munkapárt minapi értekezletén a tanítókról tett.

Arra igazán nem volt még példa, hogy valaki úgy nyilatkozzék, hogy a tanító helyzete jobb, mint ugyanolyan minőségű más állami alkalmazotté, hogy a tanító meg lehet elégedve a jövedelmével, mert az utóbbi időben azok aránytalanul növekedtek.

Azt azonban elhallgatja Tisza, bár jól tudja, hogy a tulságos és igazságtalanul elosztott állami terhek és a drágaság kényeszerítik a tanítókat, hogy helyzetükön javítsanak. És joggal. Esze ágában sincs egyiknek sem, hogy akkora jövedelmet biztosítsanak neki, hogy belőle egy bihari dominium kikerüljön.

Hiszen a mai drágaság és az életviszonyok súlyosbodása mellett a fizetés csak az éhenhalástól óvja. A nemzeti jövőről gondoskodó tanítókat az államnak igenis kötelessége gondoskodni, mert műveltségének és hivatása fontosságának csakis így felelhet meg.

Meggondolatlanság, lenézés, durvaság, a legnagyobb sértés a tanítókat páriáknak, senkiknek, kvalifikáció nélkül való másodosztályú embereknek nyilvánítani, amint azt Tisza István tette. A kultura ellensége állíthatja ezeket csak. Tisza nem az, tehát meggondolatlan volt kijelentéseiben, durván megsértette a tanítókat. Ezt reparálni fogja, mert ő jól taktikázik s ő ur.

Sokan rossz néven veszik tőle, hogy ugyancsak a munkapárt értekezletén tartott beszédében azonosította magát a klerikális közoktatási politikával és dicsőítette a hitvallásos oktatást. Ebben Tiszának talán igaza is lehet s van is. Hitvallásos és állami tanító közt nem szabad különbséget tenni. Nincs is. Vannak nagyon jó hitvallásos, és olyan jó állami tanítóink és megfordítva. Itt is, ott is az egyéni kiválóság, rátermettség az irányadó.

Minő szép és méltó szerepet töltött volna be Tisza, ha a hitvallásos tanítók fizetésének javításáról szólva ajánlotta volna, hogy azt jog szerint egyenlővé kell tenni az államiakkal.

Ledöntött volna egy olyan válaszfalat, amely már oly sok keserűségnek és nézeteltérésnek volt okozója,

De ami késik, nem mulik! Itt volna biz ennek az ideje, mert a dolog nagyon megérett már!

Merker Márton dr.

Megerősített tanítóválasztás. Schrádi Györgynek a szinfalusi rk. népiszkola II. tanítójává történt megválasztását az egyházm. hatóság megerősítette.

A püspöki hittani főiskolán december 23-án befejeződnek az I. félévi előadások. A vizsgálatok sorrendje: jan. 9. vizsgálat az erkölcstanból. 10-én az egyháztörténelemből. 17-én az ágazatos hittanból. 18-án az ó-szövetségi szentírásból. 25-én a böleseleti előtanból. A II. félév kezdete 1912. jan. 29.

A tanítógyűlések után. Tehát az állami tanítók eljutottak a kultusztrájkig. Czabán Samu indítványára 4 szavazat ellen az összes szavazatokkal kimondották, az állam sulyos anyagi helyzete nem lehet ok a fizetésrendezés elodázására, mert a katonai költségekre mindig vannak újabb és újabb milliók. Elhatározták, hogy az állami tanítók minden társadalmi és kulturális tevékenységéből kivonják magukat, nem tanítanak analfabétákat, nem vezetnek továbbképző tanfolyamokat, ifjusági egyesületeket, szabad liceumokban nem tanítanak, nem oktatnak rabokat, közművelődési, kulturális és társadalmi egyesületekből kilépnek, tisztségükre lemondanak, jótékonycélra nem gyűjtenek mindaddig, míg anyagi helyzetükön nem javítanak, ellenben a legnagyobb mértékben elősegítik az általános, egyenlő és titkos, községenkinti választójog megvalósítását, mert ettől várják sorsuk jobbrafordulását.

Minden félreértés és kétség kizárásul előre bocsátom és hangsúlyozom, hogy én e határozatokat nem helyeslem, mert az ilyen könyörtelen harezí fegyverekkel való fellépés elsősorban nem azokat éri, akiknek személyszerint ellene szögeződik, hanem a magyar nép kultúra fejlődő, terebélyesedő fájára mér megsemmisítő csapást, már pedig szerintem minden önérdéknél elsőbb a magyarság érdeke, vagyis a „haza“ érdekét mindig elébe helyezem az „én“ szükségleteinek.

Mégis-mégis, ha elgondolkozunk e határozatok felett, ha azt mérlegeljük, hogy az az állami tanítóság, a mely most is sokkal jobban van dotálva mint mi, hitvallásos tanítók, ily elkeseredett határozatokat hoz, ily utra ragadtatja magát, honnan a magát megbecsülő, önérzetes embernek nehéz, majdnem lehetetlen a visszatérés — és ezzel szemben látva a mi berkeinkben honoló nyugodt téltenséget, fatalizmusnak is beillő tétlen várakozást, bizonyos keserűség, valamelyes elégedetlenség fog el, hogy mi ugyszólván ujjunkat sem mozdítjuk sorsunk, helyzetünk javításának érdekében.

Holott még csak nekünk volna okunk igazán a panaszra, a elégedetlenségre. Nekünk, kik emberi önérzetünkben vagyunk megtámadva akkor, midőn az ugyanolyan munkáért, az ugyanazon feladatok ugyanegy képzettséggel és buzgósággal való teljesítése mellett is nem részesülünk ugyanolyan fizetésben, mint a fenti határozatokat hozó állami tanítók.

Mikor e sorokat írom, még nem olvastam a biharmegyei ált. tanító-egyesület által összehívott szombati tanító gyűlés határozatait. Ez a gyűlés nem csak az állami tanítók specialis érdekével foglalkozik, hanem mivel hivatalos reá az ország minden állami és nem állami tanítói egyesülete, tehát a felekezeti tanító egyesületek is, hiszem hogy a mi sérelmekkel is fog foglalkozni.

Tisztelettel kérdem tehát a szatmár-ugocsamegyei kath. tanító egyesület igen tisztelt elnökségét, kapott e meghívót ezen gyűlésre, ha kapott, küldött e ki képviselőtében valakit? avagy valakiket? Tisztelettel kérdem továbbá, hogy miért nem tudósította az elnökség a tagokat, hogy im, most a ti életbe vágó érdekeitekről van szó, hát eredjetez és képviseljétek a szatmár-ugocsamegyei kath. tanítóságot is.

Avagy már tényleg nem létezik a „Szatmár-Ugocsamegyei Kath. Tanítóegyesület“?!

Gaál Lajos.

Szatmárvármegye iskolaügye novemberben. A pénteki vm. bizottsági gyűlésen Bodnár György kir. tanfelügyelő betérjlesztette jelentését, a mely szerint a múlt hó folyamán számba vette az állami népiskolák benépesítésére vonatkozó adatokat, hogy azon nagy anyagi áldozatokat, melyeket a kincstár az állami iskolák fenntartása érdekében vármegyénkben is meghoz,

arányba állítsa az állami népiskolákban tényleg oktatótanulók népességével. Van vármegyénkben e tanévben 54 községben 68 állami elemi népiskola, 218 tanteremmel, 128 férfi és 88 tanítónő, összesen 218 tanítói állással. Beiratkozott a folyó tanévben 12,445 mindennapi tanuló, 6556 fiu és 2899 leány. Anyanyelvre nézve 8247 magyar, 126 német, 4015 oláh, 55 tót és 3 ruthén. Egy tantezetre átlag 57 növendék esik s a mindennapi tankötelesek létszámát tekintve azok $\frac{1}{6}$ része nyer állami iskolákban oktatást. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter a krasznabélteki gazd. iskola építési költségeire 10.000 K államsegélyt engedélyezett. Kővár-hosszafalun új állami óvoda nyílt. Nagypelcsén és Berenden állami óvoda szervezése érdekében intézkedéseket tett. A földművelésügyi miniszter a nagykarolyi gazd. ismétlő iskolában rendezendő téli házi iparitanfolyam költségeire 600 koronát, a nagybányai részére 300 K, a szamosujlaki részére 500 koronát adományozott.

Áthelyezés. A kultuszminiszter Dúts Miklós beregvármegyei kir. segédtanfelügyelőt a pancsovai kir. tanfelügyelői kirendeltséghez áthelyezte.

Adomány. Özv. báró Perényi Péterné szül. Ujhelyi Iona a vitkai róm. kath. egyháznak iskolája átalakítására és kibővítésére 100 koronát adományozott.

Az 1867. év óta fenálló Joó László utóda óras és ékszerész cég Deáktér 8. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a KARÁCSONYI és UJÉVI vásárlók becses figyelmébe. Brillians ékszerek dus választékban olcsó és szolid árak mellett.

(u.) Az elmúlt színházi hét a műsorváltozások hete volt. A színtársulat két jeles tagjának, Radócz Ferinek és Fehér Gyulának betegsége tette szükségessé az ismételt változtatást, koraszülöttségre vagy halottaiból feltámadásra juttatván ezzel néhány darabot, sok fejtörést és egy kis nyomdai kiadást okozva a szinagazgatónak, a közönségnek pedig nem csekély bosszúságot megcsalódást. Mert bár mindenki méltányolja az ilyen vis major folytán előállott kényszerhelyzetet, az mégis a legutolsó fokozat a szórakozások sorában, ha az ember — amint az szerdán történt — egy láthatatlan helyről jövő monoton hangtól hallja elejétől végig az egész szindarabot s a szereplők állandóan úgy állják körül a sugályukat, akárcsak a napszamosok szombat esténként a pénztáros ablakát. — Ha már ilyen kellemetlen volt ez a szerdai előadás hát essünk túl rajta minél előbb. Maga a „Komediasgyerek“ c. darab egy megható, kissé németesen érzélgős, a meséskönyvek „árvagyermekai“-tól nem sokban különböző történet. Zenéje hijjával van minden művészi értéknek és semmi esetre sem magyar fülnek való. Ha az előadást a fentemlített malőr által indokolt jóindulatu elnézéssel bíráljuk el, ugy a Heltai, Baróti. esetleg még Ross Jenő és Torday Etel játékát lehet megdicsérni.

Ezt megelőzőleg, kedden kiváló élvezetet szerzett „A cigánybáró“ előadása. Dénes Ella remekelt a Saffi szerepében; Szepessy Szidi és Nagy Imre jelesül játszottak. Baróti is méltán rászolgált a tapsokra. Liszt Ferikének minden újabb fellépése egyre jobban megerősít bennünket azon fellevésünkben, hogy ezt a művésznőt valaki — elég lelkiismeretlenül — rendszeresen áltatja. Elhitették ugyanis vele, hogy — amint azt állandóan önérzetes és önelégült arczáról leolvashatjuk — az ő játéka kitünő és elragadó. Pedig dehogy is az!

Különös meglepetést keltett pénteken az „Árendás zsidó“ című népszínmű színréhozatala. Tény, hogy jelenleg már nincsenek műsoron az ilyen zsidó zsargonos kiszólásokkal

telérakott komédiák. Lekerültek a napirendről, nem azért, mert elavultak, hanem azért, mert a most már urrá lett intelligens zsidóság érzékenységét bántja falusi multjának illeten meg-elevenítése. Pedig „Az árendás zsidó“ ugyan-csak előnyös szinben tünteti fel a falusi zsidóságot; általánosan ismert jótulajdonságain, az erős és példás családi érzésen felül még ritka becsületességgel, vallási türelemmel, sőt gaval-lér bőkezűséggel is felruházza. Ha az említett népszínműben festett típus hű kifejezője lenne az egyetemes zsidóságnak, akkor csakugyan indokolatlan és keresztényietlen lenne az antiszemizmusz. Igaz, hogy akkor a rutén-akció is felesleges lenne.

Az előadás kitünő volt. Baróti ez este fö-lülmulta önmagát, Alakitása páratlan, sikere állandó és zajos volt. Hasonló dicséretet illetik Heltait és Rovó Istvánnét. Dénes Ella nem jól érezte magát a falusi leány szerepében, az ő finom művészetének nem ilyen szerepek valók.

Szombaton este a „Czigány szerelem“ ment Balla Mariska felléptével és — azaz: tehát zsu-folt ház, kitünő előadás és tomboló ovációk mellett.

Heti műsor:

Szerdán és csütörtökön „Papa!“

Pénteken „Trilby“.

Szombaton „Bákirálynő“.

Vasárnap délután „Az árendás zsidó“, este „A toloncz.“

A levegő hajótöröttjei. Egy érdekes regény, amelynek hőse maga az ember, aki a föld porát el akarja hagyni. Hogy évezredes vágya végre teljesüljön és a föld felett végtelen magasságokban repülhessen azzal a géppel, amelyet önmaga konstruált. És a szárnyak nélkül született ember a levegő ura lesz, hogy Danrit regények érdekes profilu főszereplője izgató kalandjai után végre eljuthasson a Patrie-n az örök jég birodalmába. Meghatóan szép szerelmi történet kapcsolódik az elemekkel folytatott heroikus viaskodásba és ez a tiszta, nemes szerelem, mint az északi fény rejtelmes tüzesodája ragyogja be a sarkvidék szűzi havas világába behatoló emberpár történetét. A regény az Egyetemes Regénytárban jelent meg, három kötetben és a harmadik még Grazia Deledda néhány pompás novelláját is tartalmazza. A három kötet ára 3 korona 60 fillér.

Vuja János czipője.

A czipővétel nem valami nagy ügy. Semmi zavart, fölfordulást nem idéz elő. Nem kell hozzá nagy készülődés, mint pl. egy disznó-torhoz, vagy nagymosáshoz. Meg aztán annyi már itt Szatmáron a czipőbolt, hogy lehet kapni akár physiologiai, anatomiai, psychologiai, művészi stb. alapon készült czipőt is.

És (kényes az ügy) mégis nem közönséges bonyodalmakat idézett elő nemrégiben egy ilyen czipővásárlás.

Mert, ugy-e, tetszenek tudni, hogy készülnék czipők mindennapi használatra, vannak bál-, hegymászó-, vadász-, stb. czipők. Hanem másféle kellett. Sürgősen kellett.

Haragudott a főispán, a polgármester, a főkapitány és a nem tb. főkapitány.

— Mi köze ennek egy megveendő czipőhöz? — méltóztatnak dühösen csodálkozni?

Tessenek csak csodálkozni, mert lehet. A boltok — nem ujság ez! — mind Samuka hitsorsosaié. A czipőnek pedig kereszténynek kellett lenni. Jó, hogy véletlenül egy ilyen czipőjü bolt akadt: Vujáé.

— Miért kellett a czipőnek kereszténynek lenni? — tetszenek megint kérdezni.

Mert hát egy megkeresztelendőnek kellett, a ki születése után sok tavaszt megért, de a keresztelő kutig még nem jutott el. Azaz már régen czipőben járt.

De hát a főispáni, polgármestéri, stbi harag? — kérdezik önök izgatottan.

No ez szoros összefüggésben van a cipővel, azaz a kereszttel, illetőleg a kereszttel megért, cipőben járó megkeresztelendővel. Mert a harag a „Szamos” főkapitányi cikkei miatt dult a fönt megnevezett kélemben, akik részvényesek is a Szamosnál.

— Nem értjük most sem — mondják önök.

Hm! Pedig világos. A harag azért dult, mert a cikkek — hogy is mondjuk csak? — olyan megkereszteletlen izüek voltak. És mivel ezért fenyegette a cikkek kereszttelentül is már rég cipőben járó iróját az udvarias elbocsátás: azzal a kereszttelentül géniális ötlettel segített a szerző a bajon, hogy vett egy cipőt. Keresztelésre való.

Ezt pedig egy törvényhatósági bizottsági tag írta meg nekünk a következő hirtében:

A szatmári luteránus hitközség hétfőn délután a városi közgyűlés megkezdése előtt tisztelgett Csaba Adorján főispánnál, hogy megköszönje az államsegély kieszközlését. A küldöttséget Duszik Lajos lelkész vezette, tagjai voltak Thurner Albert és — Dénes Sándor.

— Ez a hír pedig csak úgy hihető, ha — a cipővételt megtörtént.

Linguistikai tanfolyam.

Még régebben hírt adtunk, hogy a főkapitány milyen piramidális gondolatfelfejlesztési rendőrség kulturáját.

Nyelvekre taníttatja. Azaz csak egy fiúvalre. Játszva taníttatja.

A rendőrség tagjai, ugyanis posztolás és őrszolgálat közben sajátítják el az idegen nyelveket.

A főkapitány t. i. a legnépesebb utczákon — ahol a rendőrség szolgálatot teljesít — nem engedi, hogy a czégtáblák magyar szövegük legyenek.

A czégtáblák héber szövegük. Ezek szövegeket tankönyvül.

A nyelvcurus I. osztályának anyagát már elvégezté a rendőrség. Karácsonykor vizsgálatot is tesz a héberből. A vizsgálobizottság tagjai lesznek: Goldzieher Ignác és Vámbéri Ármán.

Nyomatott a Pázmány-sajlóban Szatmáron. Iskola-köz. sz.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyanígyen valódi ezüst és chinai ezüst dísztárgyak, mindennemű zseb- és fali órákban. Tisztelettel örv. KEPES DÁVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.

Ahova feljárni is bajos ... A sikárlói legmagasabb hegyen termett kitünő sikárlói bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20, tavalyi 30 krajczár. Saját töltési 4 éves sikárlói pecsénye-bor „Hungária gyöngye” czímen egy butelia 50 krajczár. Házhöz vive sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16, tavalyi 20 krajczár. Pecsénye-bor egy félliteres buteliában 25 kr.

ROZSNYAY és JÁSZAY

műszerészek
varrógép és kerékpár
RAKTÁRA,
mechanikai gépjavító
MŰHELYE
SZATMÁR - NÉMETI,
Hám János-utca 12.
(Bejárat Rákóczi-utca felől.)

Varrógép, írógép, gramofon és fegyver javítást szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minőségű varrógépeket úgy házi, mint ipari czélra. Minden rendszerű varrógépekhez tük kaphatók

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deakter 2. sz.

Minden idényben mindennemű :: élővirág díszmunkák ::
alkalmi, menyasszonyi, koszoszlány- és mellcsokrok.
Alkalmi, ravatal- és sírkoszorúk sírcsokrok a legzölésesebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.
Videki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- és kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyozim: Bertha kertész Szatmár. Telefon-szám 27.

Legnagyobb nyeresemény 600,000 márka.
Első húzás december 14-én.

A nyereseményért az állam felelős.
Szerencse - jelentés !!

Meghívás a nyeresemény kilátásra, mit a Hamburg városa által garantírozott nagy sorsjáték rendez, melyben

9 millió 841.476 márka okvetlen nyeresésre kerül.

A nyeresemények ezen sorsjátéknál a következők: a lehető legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben 600,000 márka.

nyeresemény á	nyeresemény á
1 560,000 márka	1 300,000 márka
1 550,000 „	1 200,000 „
1 540,000 „	1 100,000 „
1 530,000 „	1 60,000 „
1 520,000 „	1 50,000 „
1 515,000 „	1 45,000 „
1 510,000 „	1 40,000 „
1 305,000 „	1 30,000 „
1 303,000 „	1 20,000 „
1 302,000 „	1 15,000 „
	1 10,000 „

Az egész sorsjátékban, mely 7 osztályból áll, 100,000 sorsjegyet játszik, melyek közül 48,405 nyeresemény és 8 nagy jutalom lesz kisorsolva, a mely szám körülbelül az összes sorsjegyek felet képezi és így minden második sorsjegy nyer.

A lehető legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben, az első osztályban 50,000 márka, mely a hetedikben pedig 600,000 márkára emelkedik.

Egy egész eredeti sorsjegy 6 márka, azaz 7.— K Egy fél 3 3.50 „ Egy negyed 1.50 „ 1.75 „

A következő osztályokra való befizetések, valamint a pontos nyereseményjegyzék, a hivatalból kiadtt és a város özimerővel ellátott játéktervezetből tudhatók meg, amelyet kívánatra ingyen és bérmentve előre beküldök.

Mindenki, aki résztvesz a sorsjátékban, a húzás megtörténte után azonnal, minden felszólítás nélkül kap egy hivatalos jegyzéket.

A nyereseménypénzeket én fizetem ki és küldöm el a legnagyobb pontossággal és legnagyobb titoktartás mellett.

A közeledő húzás miatt a megbízásokat azonnal vagy legkésőbb december 14-ig a legnagyobb bizalommal az alanti címre kell beküldeni:

Samuel Heckscher senr.,
49 bankháza Hamburg 36.

Itt levágandó.

Megrendelő **Samuel Heckscher senr.**

banküzletének, Hamburg 36.

Küldjön nekem egész sorsj. á 6.— M. (7.— K) fél 3.— M. (3.50 K) negyed 1.50 M. (1.75 K)

Cím: No. 1134.

A pénzt postautalványon küldöm. A nem megfelelő törlendő. A pénzt utáfrvételézzé. A pénzt mellékelem.

Ön szép

és elegáns ruhában
bluzokban

csak akkor járhat, hogyha

**SPITZ
BÉLA**

női s uri divatáruházában
SZATMÁR-NÉMETI,

HÁM JÁNOS-UTCZA 1.
színház mellett

szerzi be. Ismertető jel:

Kékre festett kirakat!

Külön fehérenemű osztály.

Nagy választék:

leányruhákából és kabátkákból.

Bámulatos olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!

Legcélszerűbb és legalkalmasabb
karácsonyi ajándékok
kaphatók

HERCZ SÁNDOR

keztyüsnél Szatmár,

Deáktér, Városház épület.

Hölgyek részére 6 pár keztyü, szép do-
boz és tágitóval, továbbá
fésű, manicüre kasszák nagyon e önyös
árakban. — Óriási raktár mindenféle bőr
bélelt és kötött keztyükben.

Ha olcsó és jó lisztet akar venni,
Ha friss, jó fűszert akar olcsón venni,
Ha tisztánkezelt olcsó s jó bort akar
Ha jó festék- és lakkárut (inni,
akar használni; úgy keresse fel

Lindenfeld Domokosné

legelősbő fűszer és vegyesáru üzletét
Szatmáron, Deák-tér 27. sz.,
báró Vecsey-ház. — Telefon 274. sz.
és Árpád-u. 22. Telefon 275. sz.

Dahlström Géza
városi kutmester
kutfurási vállalata
Majláth-u. 9.
— Telefon 233. —
Szivattyuk felszere-
lését elvállalja.

Buhinszky Sándor

köszörüs-mester Szatmár-Németiben,
a rom. kath. püspöki elemi fiúiskola telkén.

Tisztelettel tudatom a n. é. kö-
zönséggel, hogy özv. Komán János-
né évek óta jó hírnévnek örvendő

☘ köszörüs-műhelyét ☘

folyó évi augusztus 1-től átvettem
és azt több nagy városban szerzett
tudásommal a n. é. közönség meg-
elégedésére óhajtom tovább vezetni.

Műhelyemben borotva, olló,
zseb-, konyha- és asztali kések, ér-
vágó, köpülőző gépek, valamint
bádogos és szabó ollók köszörülé-
sét jutányos árakban vállalom el.
Készítendő munkákért kívánatra
házhöz küldök.

A m. t. közönségnek továbbra
is szives pártfogását kérve, tisztelettel

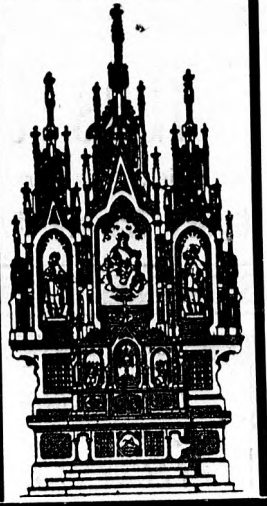
Buhinszky Sándor

köszörüs.

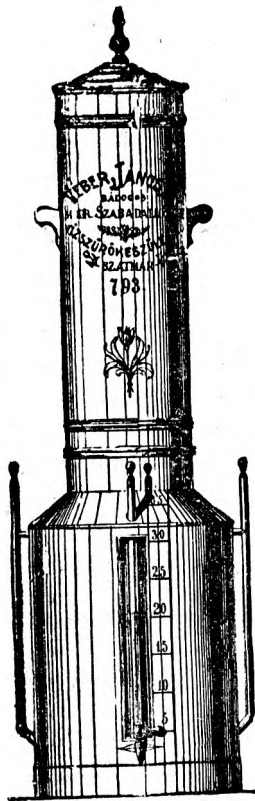
RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építészete
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szám.

Hazánkban a legnagyobb műfaragó-intézet. Készít: stilszerű oltárt,
szószéket, keresztelőkutat, gyónószéket és templompadokat, sekrestye-
berendezéseket, képkereteket és az összes berendezési tárgyakat
mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztuti ké-
peket művészi kivitelben és jutányos árakon szállítunk. — Munka-
fölvétel czéljából készséggel küldjük ki díjmentesen szakértő meg-
bizottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üveg-
ablakokkal való ellátására. — Arjegyzéket, költségvetést és terve-
zeteket készséggel küldünk.

Az egészség fenntartá-
sára legfontosabb kellék
a tiszta bacillusmentes

IVÓVIZ,

mit úgy érünk
el, ha a Weber
János-féle szab.
és orvosilag ki-
próbált eredeti
vizzűrőkészü-
léken szűrt vi-
zet használunk.
Országszerte el
van terjedve,
amit több elis-
merő levél bi-
zonyít. Óvakod-
junk a szűrésre
be nem vált és
rossz anyagból
készült utanza-
toktól.

Weber János bádogosmester

Szatmár, Árpád-utca 61. szám.

Makóczy Géza papi és polgár
szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe
modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű
reverendák és papi öltönyök a legnagyobb
pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

MEGNYILT!!

a karácsonyi és ujévi
nagy szenzációs vásár

a Szatmári Bazarban

Játék, porcellán- és emaille-edények,
emléktárgyak, háztartási cikkek és
díszműtáruk nagy raktára. Viszontela-
dóknak nagy kedvezmény. Becses párt-
fogást kér, kiváló tisztelettel

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Figyelem! Aki szép és elegáns ruhát
akar a legdivatosabb
szabász szerint, az forduljon teljes bizalommal
Miskolczy Pál uri divat-szabóhoz,
Deák-tér 6., ki a legjutányosabb árban ké-
szít: téli kabátot, angol raglánt, felöltőt,
öltönyt és szalonöltönyt, ugyszintén papi
és gyermekruhát.

Szatmári Polgári Takarékpénztár Részv.-T.

Előnyös feltételek mellett folyósít törlesztéses jelzálogkölsönöket 50—65 évig.

A „Hollandi“ Életbiztosító Társaság Főügynöksége.

ALAPTŐKE 600.000 KORONA.

Előnyös kölcsönöket nyújt:

Váltókra, értékpapírokra és árúkra;
Folyósít jelzálogkölsönöket;
Elvállalja építkezések finanszírozását;

ELFOGAD **5%** KAMATOZTATÁS
BETÉTEKET **MELLETT.**

Üzlethelyiség: Hám János-u., Színház mellett.

Hibás tükröket

azonnal jelentkezők részére újból foncsoroztat
Györy Károly üvegkereskedése.

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sarkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és sziléziai, sűrű és fekete carrarai márványokból a legdiszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sírfeleket, kripták,* valamint *templom és utszéli kőkeresztek* készítését, továbbá *épületekhez* mindenemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor

sírkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó

Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

A
M
E
R
I
K
A
I

Á
R
U
H
Á
Z

Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

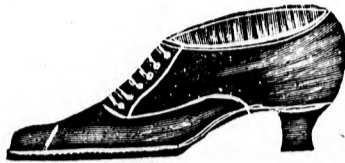
Férfi gallér 5 réti minden fazonban drb	12 kr
Dupla " " " " " " " " " "	18 " "
Sefir kezelő I-I párja " " " " " "	23 " "
6 pár férfiharisnya " " " " " " " " " "	15 " "
Férfi vasalt ing fehér " " " " " " " " " "	25 " "
" " " " " " " " " " " " " " " "	90 " "
" " " " " " " " " " " " " " " "	120 " "
" " " " " " " " " " " " " " " "	55 " "
" " " " " " " " " " " " " " " "	95 " "
Selyem magánkötő " " " " " " " " " " " "	25, 38, 50 s feljebb
" " " " " " " " " " " " " " " "	20 " "
1 pár divatos kezelőgomb " " " " " " " " " "	15 " "
1 " Glasse kesztyű női " " " " " " " " " "	48 " "
1 " svéd utánzatu női kesztyű " " " " " " " " " "	25 " "
1 " " " " " " " " " " " " " " " "	25 " "
1 " nadrágtartó " " " " " " " " " " " "	28 " "
Biczikli sapkák " " " " " " " " " " " "	35 " "
Divatos sétabotok " " " " " " " " " " " "	40 " "
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
18 15 17 19 21 23 25 27 29 31 kr.	
Creton gyermek kötények " " " " " " " " " "	20 feljebb
Reform vászon női kötények " " " " " " " " " "	75 " "
Fél " " " " " " " " " " " " " " " "	48 " "
Divatos piaci táskák " " " " " " " " " " " "	40, 55, 65 " "

ugyszintén női és férfi ernyők, klott aljak, mider leblék, corsetták, s még sok fel nem sorolható cikknek olcsón kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

MLADENCSIK

uri- és női-czipész
 Szatmár, Postakert.

Készítek a mai kor igényeinek megfelelően bármilyen e szakmába vágó

MUNKÁKAT.

Hibás lábakra különös gondot fordítok.

Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Javításokat elfogadok

Nagybecsű pártfogását kérve, kész szolgálattal

MLADENCSIK, CIPÉSZ.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebb egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitűnő minőségben bámulatos olcsó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelírányzat ingyen.

60

BÁNK LŐRINC

első rangu női divatterme
 Szatmár, Széchenyi - u. 14.
 Uray-ház, I. emelet.

Van szerencsém felhívni a n. é. helybeli és vidéki hölgyközönség figyelmét elsőrangú

női ruha divattermemre,

hol a legújabb francia és angol divat szerint készülnek mindennemű női felsőruhák, u. m. kosztümök, bluzok, aljak, köpenyek, pongyolák stb. személyes felügyelet mellett elegáns szabás szerint és gondos kivitelben. Egyszersmind tudatom, hogy dus

Kész Női Ruharaktárt

rendeztem be kizárólag saját készítményű női felsőruhából, kosztüm- és köpenyekből, melyeket a legjutányosabb ártárú itom. Az áruk jószágáról és finom munkájáról mindenki meggyőződhetik anélkül, hogy vásárlás kötelezőné.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Bánk Lőrinc a berlini szabász akadémián képzett okl. szabász.

— Láttad már Bánk Lőrinc kész női ruharaktárát?
 — Még nem.
 — El ne mulassz megnézni a szebbnél-szebb női felsőruhát, melyek egytől-egyig a legújabb divat szerint készültek.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós homi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz

Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dűsan felszerelt czipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült czipőket és oszmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáncokat teljesen kiküszöbölte, s akinek áruolinosóság dolgában is párját ritkítják. Kivánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és oszmák is készülnek.

